

УТВЪРЖДАВАМ:
ЛЮДМИЛА СТЕФАНОВА
Директор ДГ „Надежда“
Плевен

ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ДЕТСКА ГРАДИНА „НАДЕЖДА“

Детската градина е първото стъпало в етапа на развитие на всяко дете. Тя е мястото, където започва образование на детето и където то получава първите грижи, знания, умения и компетентности. Образованието е нещо повече от придобиването само на знания. По време на своя растеж и заниманието със заобикалящата го среда детето се учи как да създава своя представа за света и да се занимава активно с него. Възпитанието и образованието са процес на развитие на личността и помагат на детето да се справя с живота.

В тази връзка програмната система на детска градина „НАДЕЖДА“ е подчинена на една обща цел: Изграждането на автономни и инициативни личности, уважаващи другите, способни да работят съвместно, владеещи базови компетентности, осъзнаващи силните си страни и способни да ги развиват и прилагат за себе си и в полза на обществото.

СЪДЪРЖАНИЕ ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ДЕТСКА ГРАДИНА „НАДЕЖДА“

1. Подходи и форми на педагогическо взаимодействие;
2. Разпределение на формите на педагогическо взаимодействие;
3. Седмично разпределение на основните и допълнителните форми
4. На педагогическо взаимодействие в Първа възрастова група (3 – 4 г.);
5. Седмично разпределение на основните и допълнителните форми
6. На педагогическо взаимодействие във Втора възрастова група (4 – 5 г.) – целодневна организация;
7. Седмично разпределение на основните и допълнителните форми На педагогическо взаимодействие В трета възрастова група (5 – 6 г.);
8. Седмично разпределение на основните и допълнителните форми На педагогическо взаимодействие в Четвърта възрастова група (6 – 7 г.);
9. Модул „гражданско образование“
10. Модул „здравно образование“;
11. Модул „екологично“;
12. Модул „интеркултурно образование“;
13. Модул „безопасност на движението по пътищата“;
14. Иновативен модел на педагогическо взаимодействие на ДГ „Надежда“ – Плевен ПП „Утринна приказка“;
15. Адаптационен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на учители и представители на семейната общност в периода на постъпване на децата в първа възрастова група;
16. Целеполагащ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с 4-5 годишните деца;
17. Трансформиращ психолого педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с деца от трета възрастова група;
18. Формиращ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с деца от четвърта възрастова група в;
19. Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование;
20. Механизъм за проследяване на резултатите от предучилищното образование;
21. Обществен съвет;
22. Програма по екологично образование;
23. Програма за здравно образование на децата;
24. Програма за интеркултурно образование;

ПОДХОДИ И ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

• ПОДХОДИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

За постигане на поставените цели детска градина „Надежда“ използва:

Психологически подходи

Хуманистичен

Отстоява позициите за хуманно отношение и уважение към детето и неговото право на социална справедливост, свобода на избора, волята, себеизявата. Основно условие и фактор на позитивно развитие на детето е любовта към него. Хуманистичният подход осигурява емоционален и психичен комфорт на детето. Общуване, в което учителя приятел и партньор, доверено лице, посредник, който действа в интерес на детето, без обаче да изема самостоятелността и активността му. Общуване наситено с много радост и веселие, с много такт, внимание и грижовност от страна на учителя. Хуманистичният подход предполага съобразяване с индивидуалните особености на детето и неговото право на собствен темп на развитие. Концентриране вниманието на възпитателя върху положителните силни страни на детето и тяхното поощряване, а не върху недостигащите умения, липсващите черти, интереси, отношения. Насочване вниманието на детето към себе си като ценност, подлежаща на защита и уважение

Личностен

В центъра на възпитателната работа стои детето и неговото личностно усъвършенстване. Цялостното изграждане на детската личност предполага развитието както на познавателната, така и на мотивационната, емоционалната и волевата сфери и способностите. Детето е цел и център на възпитанието, а не средство за постигане на други цели. Даването на знания и изграждането на навици не е самоцел, а средство за изграждане на детската личност. Необходимо е да се създават стимулиращи условия за личностна изява и за развитие на личностно значими качества. Целенасочване усилията по отношение на такива важни аспекти на личността като ценностите, идеалите, характера. Развитие интересите на всяко дете и творческите му възможности.

Хуманно – личностен

Личният опит е в основата на субективния опит – основна функция на детската градина е да се осъзнае и систематизира стихийният опит на детето. Възпитаването и обучението на детето се осъществяват чрез съчетаване на вербалните с игрови, нагледни и практически интерактивни техники. Дейността не е цел, а културните компетенции чрез нея като средство придават модерна характеристика на образованието в комплексно интегрираните форми на интеракция на основата на водещата за психичното развитие – игровата. Гарантират се динамичните преходи от ситуации като варианти за мястото и позицията, ролята и статуса на детето в тях. Търсят се индикатори за вътрешната динамика на игра и усвояване, на познание и креативност. Осигурява се самоактуализацията на индивидуалността – стабилност, присъединяване и приемане, самоуважение и толерантност.

Дейностен

Детската личност се развива, проявявайки активност и общувайки в дейността и чрез дейността. Предучилищната възраст е сензитивен период за усвояване на редица действия, движения, умения и навици. В условията на детската градина дейностния подход е подчинен на стратегията за личностния подход.

Компетентностен – Този подход акцентира върху качеството на възпитателно-образователния процес, а не върху количеството на придобитата информация. В резултат от прилагането му детето формира широк набор от компетентности, които биха му помогнали лесно да се приспособява към бързо променящия се и по-сложен свят, в който творчеството, способността да се мисли разностранно, комплексните умения и приспособимостта вече са по-ценни от простия обем от знания.

Комуникативно-експресивен и креативен

Подпомага се индивидуалната експресивност на детето. Разчита се на неформални контакти, желания, идеи. Акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването. Развиват се комуникативни умения, уменията за самопредставяне и за работа с другите - в диади, малки групи и в екип.

Рефлексивен и ценностно-ориентиран

Стимулиране на емоционалната сфера на детето, при което се създава определена нагласа за личностно-значима активност. Рефлексията изисква развитие на самооценка и самоконтрол – саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи. Ученето през целия живот интегрира всички процеси на взаимодействие – формални и неформални, които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции.

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПОДХОДИ

Индивидуален подход

съобразно личностните потребности на детето, в съответствие с особеностите, възможностите и нивото на развитие на детето.

Хуманно-личностен подход

поставяне на детето в центъра на цялостната дейност, уважение към личността и достойнството на човека.

Ситуационен подход

включване на децата в разнообразни ситуации, които стимулират техните емоционални и познавателни преживявания.

Емпирико-ситуативен

Осигурява единство на практико-познавателната и преобразуващата дейност на децата, овладяване на конкретни знания и разнообразни умения във връзка с житейската практика на децата; определя педагогическите цели, съобразно реалните условия (ситуацията), потребностите, възможностите и посоката на взаимодействие, отразява необходимостта от включването на предвидени за усвояване знания в определени ситуации.

Научност, адаптивност

Изисква даване на система от достъпни, но научни знания и съответни умения, които се овладяват в условията на целесъобразни ситуации и взаимодействия при спазване на мярката в дозировката.

Ценностно мотивиран

Насочва към стимулиране емоционалната сфера на децата, при което се създава определена нагласа за личностно значима активност.

Възрастов

Продиктуван от необходимостта за освобождаване от опеката и контрола на възрастния, от увеличаване „Степента на свобода на детската личност.

Информационен

Възрастовите характеристики на децата от предучилищна възраст предполагат организирането на информационното въздействие на 3 равнища:

Възрастен – Дете

Преобладава познавателната информация, организиран в различни активности /двигателна, психическа, социалнопсихическа, творческа/, като се включва и отношението между общуващите

Дете – Дете /между връстници/

Има развиваща функция по посока развитие на самосъзнанието на детето

Усвояване на различни знакови системи

- Основно средство за информация между децата от предучилищна възраст са *речевите операции*. Посредством речта като знакова система, информацията не просто се „движи“ от един субект към друг, а чрез нея детето се ориентира в емоционалното състояние и поведение на другия, въздейства върху него.
 - *Невербалните знакови системи* /мимики, жестове, пантомима/ помагат на децата по-пълно да разберат смисловата страна на информацията.
 - *Знаковите модели* на предмети, обекти, зависимости и др. са с по-висока степен на абстрактност на информационно въздействие и разпознаването им представлява активен процес на анализ и синтез на предварително усвоена информация
 - *Включване на дозирана по теми информация в компютърни програми*
- Предизвиква действието на ориентировъчния рефлекс „что такое“, който облекчава непосредственото и емоционално навлизане на детето в етапа на задълбочена умствена активност

Комплексно-интегрален подход

Отразява интегративните тенденции във всички елементи на образователния процес в целите, в съдържанието, в организацията и методиката на педагогическия процес. Необходимостта му е обусловена от отказа от дейностите като самостоятелни структури на образователното съдържание, на чието място се създава интегрален образ (картина на света). Обектите в тази картина се групират в така наречените „енциклопедични“ теми. Чрез обединяването на различните 33 видове активност се осигурява единство на научното и художественото познание.

Игрови подход

Изискващ включването на играта в педагогическия процес като похват, метод, форма, самостоятелна практика. Спецификата на игровата дейност спомага за

ефективното усвояване на знания и умения, поради което в обучението се включват различни видове игрови технологии.

Диагностичен подход

Изисква периодично изследване на детските знания, умения и качества със специално подготвен за целта инструментариум. Оптимизиране на педагогическия процес-Цели постигане на максимално високи резултати за дадени конкретни условия на работа при минимално изразходване на сили, време и ресурси.

Глобално образование

Насочено към подпомагане на децата при разбиране на различни гледни точки и култури, знания за планетата, динамиката на света и човешкия избор.

Системно-структурен

Разбирането за структурата дава представа за съвкупността от връзки между елементите на обекта и уточняване подредбата и последователността на елементите. Системно-структурен подход се прилага при представяне на изучавания обект и трябва да бъде съобразен с възможностите на децата, да се осъществява предимно чрез сетивни средства в условията на нагледно-действено възприемане.

Програмно-целови

Той определя условията за управление на педагогическия процес като обвързва постигането на целите на възпитателната работа с изработването на програмата, осигуряваща реализирането на вече поставените като цел личностни резултати

ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАЙМОДЕЙСТВИЕ

Основна форма на педагогическо взаимодействие е: педагогическата ситуация, която протича под формата на игра и се организира само в учебното време.

Допълнителна форма са: сутрешно раздвижване, Утринна приказка, дейност по избор, индивидуална работа, творчески игри, занимания по интереси, празници, развлечения, състезания, излети, викторини, подвижни и спортно-подготвителни игри. Организираните са с цел надграждане представите, уменията и отношенията на децата. Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират ежедневно по преценка на учителя в съответствие с интересите и потребностите на децата и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Чрез допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности от определените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование, които допринасят за личностното развитие и разнообразяване на детето.

Видове допълнителни форми:

Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от условията в групата; Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, разходки, екскурзии, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда. Провеждат се извън времето на педагогическите ситуации, както в учебното, така също и в неучебното време. Допълнителни форми използвани в учебно време от 15 септември до 30 май на съответната година: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности, организирани от детския учител в сутрешни режимни моменти и след следобедния

сън. Допълнителни форми използвани през неучебно време от 1 юни до 14 септември на съответната година: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности, организирани от детския учител в сутрешни режимни моменти и след следобедния сън. Формите на педагогическо взаимодействие се реализират при зачитане на потребностите и интересите на децата.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1	I група	II група	III подг. група	IV подг. група
	5 – 20 мин.)	5 – 20 мин.)	(20 – 30 мин.)	(20 – 30 мин.)
	Брой ПС	Брой ПС	Брой ПС	Брой ПС
1. Български език и литература	2	3	3	4
2. Математика	1	1	2	3
3. Околен свят	1	2	2	2
4. Изобразително изкуство	2	2	2	2
5. Музика	2	2	2	2
6. Конструирание и технологии	1	1	2	2
7. Физическа култура	3	3	3	3
Минимален общ брой педагогически ситуации Целодневна организация	11 - /12/	13 – /14/	15 - /15/	17 - /18/

СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В ПЪРВА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (3 – 4 г.)

ФОРМИ Времетраене	Понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
6.30 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 9.00 – 9.10 ДФ	Закуска ПП „Утринна приказка“ Адаптационен модел				
9.10 – 9.30 ОФПВ	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1
9.30 – 10.00 ДФ	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)				
10.00 – 10.20 ОФПВ	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1
10.20 – 12.00 ДФ	(дейност по избор, междинна подкрепителна закуска, игри на открито, разходки, закалителни процедури и др.)				
12.00 – 12.30	Обяд				
12.30 - 15.15	Следобеден сън (следобедна почивка)				
15.30 – 15.45 ДФ	(подвижни игри) ДФ – 1 понеделник, ДФ – 1 сряда, ДФ – 1 петък				
15.45 – 16.00	Следобедна подкрепителна закуска				
16.00 – 18.00 ДФ	(игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по избор и др.)				

Методи за проследяване на постиженията – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ФОРМИ

НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ВЪВ ВТОРА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (4 – 5 г.) – целодневна организация

форми	Понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
6.30 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 9.00 – 9.10 ДФ	Закуска ПП „Утринна приказка“ Целеполагащ модел				
9.10 – 9.30 ОФПВ	ОФПВ - 1	ОФПВ – 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1
9.30 – 10.00 ДФ	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)				
10.00 – 10.20 ОФПВ	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1 ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1 ОФПВ - 1	ОФПВ - 1
10.20 – 12.00 ДФ	(дейност по избор, междинна подкрепителна закуска, игри на открито, разходки, закалителни процедури и др.)				
12.00 – 12.30	Обяд				
12,30 – 15,15	Следобеден сън (следобедна почивка)				
15.30 – 15.45 ДФ	(подвижни игри)				
15,45 – 16.00	Следобедна подкрепителна закуска				
16.00 – 16.30 ДФПВ	ДФ - БЕЛ		ДФ - ФК		ДФ
16.30-18.00 ДФ	(игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, ателиета и др.)				

Методи за проследяване на постиженията – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ
ФОРМИ
НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ
В ТРЕТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (5 – 6 г.)**

форми	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
6.30 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.15 ПП „УП“ ДФ	ПП „Утринна приказка“ Трансформиращ модел				
9.30 – 10.15 ОФПВ	ОФПВ - 1 ОФПВ - 3	ОФПВ - 1 ОФПВ - 1	ОФПВ - 2 ОФПВ - 1	ОФПВ - 1 ОФПВ - 1	ОФПВ - 1 ОФПВ - 2
10.15 – 10.30 ДФ	Междинна подкрепителна закуска (игри)				
10.30 – 11,00	ДФПВ	ДФПВ	ДФПВ	ДФПВ	ДФПВ
11.00 – 12.30 ДФ	(игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета и др.)				
12.30 – 13.00	Обяд				
13.00 – 15.00	Следобедна почивка (следобеден сън)				
15.00 – 15.15 ДФ	(подвижни игри)				
15.15 – 15.30	Следобедна подкрепителна закуска				
15.30 – 16.00 ОФПВ		ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	
16.00 – 18.00 ДФ	(творчески игри, игри с правила, дейност по ателиета, разходки и др.) Вокална група /понеделник и петък/				

Методи за проследяване на постиженията – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ
ФОРМИ
НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В
ЧЕТВЪРТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (6 – 7 г.)**

форми	понеделник	вторник	сряда	четвъртък	петък
6.30 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.15 ПП „УП“	ПП „Утринна приказка“ Формиращ модел				
9.20 – 10.15 ОФПВ	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1 ОФПВ - 1	ОФПВ - 1 ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1 ОФПВ - 1
10.15 – 10.30 ДФПВ	Междинна подкрепителна закуска (игри)				
10.30 – 11.00 ОФПВ	ДФПВ - 1	ДФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1	ОФПВ - 1
11.00 – 12.30 ДФПВ	(игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета, експерименти и др.)				
12.30 – 13.00	Обяд				
13.00 – 15.00	Следобедна почивка (следобеден сън)				
15.00 – 15.15 ДФ	(подвижни игри)				
15.15 – 15.30	Следобедна подкрепителна закуска				
15.30 – 16.00	ДФПВ - 1	ДФПВ - 1	ДФПВ - 1	ДФПВ - 1	ДФПВ - 1
16.00 – 18.00	(творчески игри, игри с правила, дейност по ателиета, разходки,				

ДФ	проектни дейности и др.) Вокална група /понеделник и петък/
----	---

Методи за проследяване на постиженията – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

Допълнителни модули на обучение по ДОС – гражданско, здравно, екологично, интеркултурно и безопасност на движението по пътищата.

МОДУЛ „ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението:

Формиране на гражданско съзнание и добродетели ще се осъществява чрез подходящи интеграционни връзки в обучението по образователните направления:

1. Основни форми на педагогическо взаимодействие:

• педагогическа ситуация;

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие: - празници; развлечения; игри–театрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации, дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на паметници, свързани с историята на населеното място гр.Плевен – Панорама „Плевенска Епопея 1877“, параклис – мавзолей „Св.Георги Победоносец“, къща-музей „Цар Освободител Александър II“, регионален исторически музей; посещение на театрална постановка; участие в дни на Безопасното движение; наблюдения; излети;

Гражданско образование			
Област на компетентност	Възрастова група	Форма на педагогическо взаимодействие	Очаквани резултати
Междучелностни отношения	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Развлечения;	Изразяване на привързаност към семейството. Проявяване на обич и загриженост към близки. Емоционална реакция при среща с роднини близки. Сътрудници с връстници при

			съвместни дейности.
Социална среда	трета и четвърта възрастова група	Отбелязване на националните празници чрез обучаващи и познавателни ситуации; ;Издигане на националния символ –знамето;	Възприемане на начини на отбелязване на официален празник.Емоционално реагиране на празничната атмосфера.
Демократично гражданство	четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация; Посещение на музеи	Раграничава понятията „гражданин на Република България“ и „жител на град Плевен“
Идентичност и различия в обществото	четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация; Посещение на Панорама и Мавзолей в гр. Плевен	Съумява да се идентифицира по националност.
Социална политика, справедливост и солидарност	трета и четвърта възрастова група	Педагогическа ситуация; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Посещение на театрална постановка; Развлечения	Осъзнаване на собствените си постъпки и резултатите от тях.Свързва ги с определени норми на поведение и правила. Емоционално отношение към поведенчески прояви.

МОДУЛ „ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението:

Развитие на умения за изграждане и поддържане на на здравословен начин на живот и формиране на поведение, благоприятно за здравето.

1. Основни форми на педагогическо взаимодействие:

- педагогическа ситуация;

2. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:

- посещения на значими за здравето сгради –поликлиника, лекарски кабинет, зъболекарски кабинет; развлечения; игри – тетрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации, дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на театрална постановка наблюдения; излети; европейска схема за предлагане на плодове в училищата и детските градини, финансирана от ДФ "Земеделие"; образователни филми; художествена литература;

Здравно образование			
Област на	Възрастова	Форма на педагогическо	Очаквани резултати

компетентност	група	взаимодействие	
Психично здраве и личностно развитие	трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Развлечения;	Разбира и осъзнава собствената си идентичност и тази на другите хора
Физическо развитие и дееспособност	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Подвижни игри;Излет; Спортен празник;	Разпознава и назовава частите на човешкото тяло.Има положителноотношение към различните прояви на двигателна активност.
Безопасност и първа помощ	втора, трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации Дидактични игри ;Посещение на лекарски кабинет; Образователни филми	Назовава предмети, дейности и поведение опасни в обкръжаващата ги среда - пожароопасни и електрически уреди, остри предмети.Знае единния телефонен номер 112 при различни спешни състояния
Лична хигиена	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Дидактични игри; Посещение на зъболекарски кабинет; Образователни филми;	Запознава се с основни хигиенни навици.Спазва основните хигиенни навици и осъзнава тяхното значение за доброто здраве
Хранене	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации;Игри – дидактични, театрализирани, етюди;Европейска схема за предлагане на плодове в училищата и детските градини	Осъзнава значението на храната за човешкото тяло.Разграничава полезните и вредни храни.

МОДУЛ „ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението:

Формиране на екологична култура и съзнание, което се осъществява чрез опознаване на природо-социалното единство.

1. Основни форми на педагогическо взаимодействие:
педагогическа ситуация
2. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:

наблюдения на природни и сезонни промени, природни явления;
 практически ситуации –извършване на елементарни опити с вода, въздух, почва,
 растения; развлечения; игри –театрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации,
 дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на театрална
 постановка; наблюдения; излети; образователни филми; художествена литература;

Екологично образование			
Област на компетентност	Възрастова група	Форма на педагогическо взаимодействие	Очаквани резултати
Енергия и климат	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Наблюдения на сезонни промени и природни явления; Излети;	Наблюдава, разпознава и описва кратко сезонни и природни промени и явления.
Общество и околна среда	трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Подходяща художествена литература;	Знае правила и начини за опазване на околната среда и намаляване вредните за нея дейности.
Биологично разнообразие	втора, трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Подходяща художествена литература; Наблюдения; Ситуации по програмата	Осъзнава многообразието от животински и растителни видове.Разбира значението от съвкупността на жизнените фактори за живота на човека, растенията и животните
Вода, почва, въздух	трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Наблюдения; Ситуации по програмата Практическа дейност – елементарни опити с вода, въздух, почва;	Разбира значението на водата, почвата и въздуха за живота на растенията, животните и човека чрез провеждане на елементарни практически

			опити.
Потребление и отпадъци	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Наблюдения; Ситуационни упражнения;	Научава правила и практически умения за опазване на околната среда.

МОДУЛ „ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението:

Усвояване на знания за културните идентичности и възпитаване в общочовешки ценности и толерантност към други общности.

1. Основни форми на педагогическо взаимодействие:
педагогическа ситуация

2. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
-отбелязване на национални и други общочовешки празници; игри –театрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации, дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на театрална постановка; наблюдения; излети; образователни филми; художествена литература; развлечения; допълнителни дейности финансирани от родителите; съвместни дейности с родители;

Интеркултурно образование			
Област на компетентност	Възрастова група	Форма на педагогическо взаимодействие	Очаквани резултати
Културни идентичности	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	Възприемане на начини на отбелязване на национални и общочовешки празници. Разпознава елементите на празничната среда. Емоционално преживява празничната атмосфера с връстниците и със семейството.
Културна осъзнатост	трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници	Разграничава норми на поведение в битова и празнична среда. Преживява значимостта на различни традиции чрез обучаващи ситуации и различни игри и развлечения.

Културни различия, толерантност и конструктивни взаимоотношения	четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	Проявяват толерантност към културни различия. Разпознават някои от националните символи – знамето на Република България.
Интеркултурно образование и права на човека	четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	Има конкретни представи за начини на общуване със връстниците си

МОДУЛ „ БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА“

Цел на обучението:

Създаване на кадрови и материални условия в ДГ „Надежда“ за ефективно възпитание и обучение на по „Безопасност на движението по пътищата“.

Разпределение на педагогическите форми на взаимодействие по възрастови групи са посочени в плана за обучение по БДП за учебната година.

Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие.

Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст.

Съгласно одобрено от министъра на образованието и науката учебно съдържание по тематична област „Безопасност на движението по пътищата“ в детската градина се провеждат педагогически ситуации за възпитание и обучение по БДП с минимален годишен брой съответно за:

- първа възрастова група – 5;
- втора възрастова група – 5;
- трета възрастова група – 6;
- четвърта възрастова група – 7.

Продължителността на педагогическите ситуации по БДП е: 10 -15 минути за първа и втора възрастови групи; 20 - 30 минути – за трета и четвърта подготвителни групи.

ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ВСЯКА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА

Съобразно седмичното разписание по групи, учителите сами изработват тематично разпределение по месеци и седмици по отделните образователни

направления, определят темите за постигане на отделните компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата. Учителите на групи сами определят методите на педагогическо взаимодействие, съобразно интересите на децата и спецификата на образователната среда.

Тематично разпределение за първа възрастова група – Приложение № 1

Тематично разпределение за втора възрастова група – Приложение № 2

Тематично разпределение за трета възрастова група – Приложение № 3

Тематично разпределение за четвърта възрастова група – Приложение № 4

ИНОВАТИВЕН МОДЕЛ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ДГ „НАДЕЖДА“ – ПЛЕВЕН ПП „УТРИННА ПРИКАЗКА“

Прилагането на иновативни елементи на педагогическо взаимодействие в детската градина е възможност за надграждане на предвидените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование очаквани резултати и реализирането на дейности, планирани и оценени като ефективни от педагогическите специалисти. Недостатъчното стимулиране на човешките взаимодействия се свързват с по ниски обучителни постижения, което на свой ред води до намаляване постиженията на детето в живота, и като резултат е неуспешното му поведение в обществото. Инвестирането в образование от ранна детска възраст има висока икономическа стойност и води до формиране на добри навици и социални умения за децата.

АДАПТАЦИОНЕН ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ И МЕТОДИЧЕСКИ ПРАКТИКО- ПРИЛОЖЕН МОДЕЛ ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА УЧИТЕЛИ И ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА СЕМЕЙНАТА ОБЩНОСТ В ПЕРИОДА НА ПОСТЪПВАНЕ НА ДЕЦАТА В ПЪРВА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА НА ДЕТСКАТА ГРАДИНА

В първа възрастова група по време на адаптационния период на 3 годишните деца, прилагането на педагогическата практика Утринна приказка, отразява дейността, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да започват всеки ден заедно с четене на подходяща приказка, за успешна и плавна адаптация и преход от семейната среда към детската градина.

В първа възрастова група педагогическата практика „Утринна приказка“ дава възможност на представителите на семейната общност да са заедно с децата си в началото на деня, да взаимодействат с тях и с техните учители, да отвръщат с емпатия и разбиране на детския плач. Да им помогнат подкрепени от специалисти в една сигурна и безопасна среда, те сами да се справят по най-добрият възможен начин с бурята от емоции и страхове в сърцата им. Денят започва с участието на представител на семейната общност, който чете достъпна и подходяща приказка за тригодишните деца в рамките на от 5 до 7 минути в началото на деня.

Преходът от първичната към вторичната социализация в периода на предучилищното детство най-често се свързва с постъпването на детето в детската градина. Основните преживявания, които съпровождат детето при осъществяване на този преход, са страх и тревога. Тези негативни емоции и чувства са по-силно изразени при деца, които до момента не са напускали дома си и не са посещавали детска ясла. Предпоставка за емоционалната адаптация и подкрепа на детето при постъпването в детската градина е изграждането на подкрепяща, позитивна, интерактивна, мултикултурна и безопасна образователна среда в занималнята, която среда, да се изгражда постепенно и всекидневно да се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството. Всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност.

За да може образователното пространство да е приемствено и да наподобява част от семейната среда, на първата родителска среща с представителите на семейната общност обръщаме специално внимание на занималнята, в която ще бъдат приети децата, показваме оформен „Кът на моето семейство“, където всяко дете може да донесе любим предмет или вещь от дома си, за да не се прекъсва връзката със семейната среда, насочваме вниманието към табло „Това сме ние“, където всяко дете ще донесе своя снимка, за да покаже своята принадлежност и съпричастност към общността в групата. Обсъждаме с представителите на семейството, как заедно да се изгражда образователната среда и какви са очакванията на образователната институция за организацията и управлението на тази среда.

Сигурната, безопасна, подкрепяща и учеща образователна среда се базира на загриженост, общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща се общност. В основата на чиято реализация стои ролята на педагогическия специалист.

Децата се научават да проявяват загриженост към себе си и към другите, когато виждат, че техните близки и учители са съпричастни към първите им опити за

принадлежност. Изграждат силни, положителни страни при изживяване на успехи в ежедневните си дейности, което намалява чувството на страх и безпокойство.

Умението да се общува е ключът за успешното приобщаване в групата. Като развиват уменията си за общуване, децата поемат инициативата и са мотивирани да постигат определени цели. Стимулирайки децата да търсят прилики и разлики в дейностите, в които участват, и да свързват новата информация със стария опит води до получаване на знания и способност да се създават връзки между различните дейности.

Всяка занималня е потенциална среда за проява на загриженост и внимание, за учене чрез игра, за разрешаване на проблеми и за експериментиране. Съвместната работа на учители и родители базирана на интересите на децата води до установяване на контакти между тях и изграждане на ново отношение. Отношение на принадлежност към дадена общност, и усещането да си полезен за останалите.

Учителят изграждайки образователното пространство върху факторите загриженост, активно общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща общност създава условия на децата да се чувстват спокойни, уверени и учещи чрез игра.

Сътрудничеството на учителя-родителя и детето започва още при записването в детската градина, когато се формира първоначалната представа за семейството, събира се информация, установяват се интересите на децата, очакванията на семейството от образователната институция и обратно. Дискутират се нагласите за сътрудничество, страховете на родителите и се правят заявки как заедно да ги преодоляват. Образователната институция представя възможността представителите на семейната общност, да се включват в реализиране на определени дейности в групата на детето си. Да се включат в „Утринна приказка“.

Тъй като сътрудничеството обхваща един по-дълъг времеви период на взаимодействие предполага участниците да се опознаят. На първата родителска среща от една страна образователната институция представя своята образователна политика, своята мисия, визия, глобална цел и ценност, които ще реализира през следващите години. Програмната система, по която се работи. Предоставя възможността за изготвяне на график, в който родителите се записват за включване в съвместни дейности в началото на деня. Обсъжда и предлага подписването на „Споразумение за сътрудничество“ между заинтересованите страни. Където екипа на образователната институция изразява голямото си желание да си сътрудничи с

членове на семейната общност относно успешната адаптация на децата им към новата среда и усъвършенстване на взаимодействието помежду им.

Четенето на приказка от представител на семейството в началото на деня е важно дидактично средство за адаптацията на детето, както в когнитивен и социален, така и в емоционален аспект. „Утринната приказка“ превръща ежедневните взаимодействия на децата във възможност да преодоляват несигурността и страховете си и да научават повече за човешките взаимоотношения. Ежедневния допир до приключенията на приказните герои в образователната среда в детската градина, ангажира емоционално детето и стимулира мисленето и въображението. Педагогическата практика „Утринна приказка“ дава възможност за индивидуализация на образователния процес, за съчетаване на познание с практически знания, за постигане на по-голяма активност от децата и стимулиране на уменията за общуване. Самата педагогическа практика „Утринна приказка“ в занималнята е интерактивна дейност, в която може да вземе участие всеки представител на семейната общност и да бъде съпричастен с дейността на децата в групата.

ЦЕЛЕПОЛАГАЩ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ И МЕТОДИЧЕСКИ ПРАКТИКО-ПРИЛОЖЕН МОДЕЛ ЗА РАБОТА НА УЧИТЕЛЯ С 4-5 ГОДИШНИТЕ ДЕЦА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА

Във втора възрастова група прилагането на Педагогическата практика „Утринна приказка“ позволява на учителите да интегрират централната идея на прочетената или разказаната приказка във всички образователни направления предвидени за деня.

Във втора възрастова група педагогическата практика „Утринна приказка“ е работата на учителя с 4-годишното дете за осигуряване допълнителни възможности на детската личност да развива пълния си потенциал. Той е „акмулирал“ всички постигнати резултати на модела „Утринна приказка“ по време на адаптационния период на 3 годишните деца, и отразява идеята учителите, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да извършват определени планирани дейности заедно. В същото време поема в нова траектория за развитие на „Утринна приказка“, която може да се разпознае като целеполагаща на интердисциплинарния подход, включващ в себе си междупредметни връзки или н. нар. тематичното обучение в програмната система. Целеполагането при провеждане

„Утринна приказка“ е базирано на предварителен тематичен избор на приказките, които да създават условия за трансформация за целеполагащ преход към последващи запланувани дейности. Вариативност на тематичния избор на приказки е тематично обвързан с овладяването на знания, умения и компетентности по различните образователни направления, като се създават възможности за изразяване на личностната си позиция и се предоставя избор в кой момент и до каква степен детето да участва. Цялото или част от съдържанието на избраната приказка се визуализира чрез различни дигитални устройства, драматизирана и музикален съпровод. В процеса на споделеното четене се използват предварително изработени от децата подходящи рисунки или модели. В процеса на споделеното четене се създават и условия за откриване на индивидуалните детски способности и тяхното развитие. Създават се условия за словесна импровизация /диалог между двама герои, изпълнена от педагога или от децата; диалог по картина с доразвиване на сюжета. Предложената приказка от предходния ден може да се доразвие в следващите дни като намери израз в последващи дейности, свързани с новите задачи за деня. Яснота за глобалните задачи за деня по отделните образователни направления и ядра по учебния план и трансформацията им. Предварителен идеен вариант за тематично обучение и прилагане на образователните стратегии на преподаване. Предварителна подготовка за тематичните приказки, материали и ресурси. Комбинативност и съчетаването на алтернативните форми, по време на педагогическото взаимодействие. Събиране на факти за различните етапи при реализацията на поставените целеполагащи задачи и ефекта от тематичното обучение за седмицата, със специален фокус участието на всяко дете и анализ на пропуските. Развитие на хоризонталната и вертикална образователна среда, която да пресъздава творческа атмосфера.

**ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА „УТРИННА ПРИКАЗКА”
ТРАНСФОРМИРАЩ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ И
МЕТОДИЧЕСКИ ПРАКТИКО-ПРИЛОЖЕН МОДЕЛ ЗА РАБОТА НА
УЧИТЕЛЯ С ДЕЦА ОТ ТРЕТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА
ГРАДИНА**

В трета възрастова група Трансформираният модел на педагогическата практика Утринна приказка има за цел да надгради всички постигнати резултати на предишните два модела на практиката Адаптационен в първа група и Целеполагащ

във втора група, както и да даде нова траектория за развитието и. Идеята за ролята на трансформацията ще бъде развита допълнително, като използване на т.нар. „трансформиращ преразказ“, който е в основата на дейността и взаимодействието на учителя и децата.

Налице са няколко тенденции за работа на учителя с деца. Обучението на детето в областта на неговото познавателно, социално и емоционално развитие да се провежда по всяко време и навсякъде в занималнята, като се използва големия ресурс на трансформиращото взаимодействие за овладяване на практически и теоретични знания и умения в процеса на игровия механизъм. Обучението на детето да се провежда по-индивидуализирано с оглед развитие на неговия потенциал. Обучението да се провежда в условия на повече „делегиране на инициативността и предприемчивостта“ на детето да прилага своите знания и умения за изпълнение на поставени творчески задачи. Така, още от предучилищна възраст, то ще може да практикува своите формирани знания и умения, които ще ги усъвършенства във времето. В трета възрастова група акцента се поставя върху формирането на умения за конструктивно слушане и разбиране на текст, а след това да се преразказва със свои думи. В този период се формира културна компетентност и умения за изразяване, умения за обмисляне на разказването, за използване на езиковите средства на художествената реч.

Методиката на провеждане на трансформацията психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с децата включва 5 основни етапа, като всеки от тях се провежда в определени дни от седмицата а работата е върху една приказка за седмица.

Понеделник - Изразителен прочит на приказката от учителя, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Уводна беседа – уточняващи въпроси, с които се предизвиква интерес в детето към съдържанието на приказката, осигуряващи правилното възприемане и разбиране.

Вторник - Изразителен прочит на приказката, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Беседа върху съдържанието и формата на приказката – уточняващи въпроси за уточняване последователността на събитията и действията на героите и активизиране на активния речник, задаване на въпроси върху съдържанието. Беседата включва обяснение на думи или изрази, хорovo повторение на дума или израз, за да се запомни и употребява, разглеждане на илюстрации към приказката, четене на откъси от текста на приказката от учителя.

Сряда - Слушане на образец-преразказ от учителя.

Четвъртък - Съвместен преразказ на учителя – дете

Петък - Самостоятелен преразказ от дете, подсказване на дума или фраза от учителя, за да се избегнат дълги паузи ако детето е забравило съдържанието; поощрение с усмивка, кимане с глава и кратки думи.

Основните изисквания към създавания от детето трансформиращия преразказ са:

- съдържанието на художествения текст да се пресъздава вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието като не се допускат моменти с коментарен характер;
- да се преразказва като се спазва логиката в развитието на действието без да се пропускат и разместват епизоди, без да се допускат извънконтекстови асоциации, без да се вмъкват нови епизоди или моменти в случката;
- да се изразява несвидетелско отношение към разказаното от автора при преразказването от детето;
- да се използват правилно думите ориентири от художествения текст, логическите опори наред с думите от лексикалния запас на детето;
- да се изгражда преразказът образно, въздействащо, точно и езиково адекватно;
- пряката реч, употребена в художествения текст, да се трансформира в непряка;
- да се преразказва в подходящо глаголно време (сегашно историческо време) и в съответните му спомагателни глаголни времена и наклонения
- да се следи за придържане към предварително уточнен план за преразказване; за пълнота, съдържателност и плътност на преразказа;
- да разказват самостоятелно без прекъсване с въпроси от страна на учителя;

Предварителното задълбочено възприемане и осмисляне на художествения текст води до репродуктивна дейност и възпроизвеждане на конкретното образно съдържание, на логиката в развитието на действието, подпомага осмислянето на спецификата на езика и стила на автора, откриването на логическите опори в текста, проява на творчество от страна на детето, като включва и думи от собствения си речник. Пресъздаването на съдържанието и сюжета на приказка активизира репродуктивното мислене и пресъздаващото въображение при децата. Детето,

преразказвайки, изминава пътя, набелязан от автора и спазва поставените ориентири, което съдейства за задълбочаване възприемането на приказката. От равнището на езиковата култура и богатството на лексикалния му запас зависи използването на точните думи синоними и достигане до авторовото послание. Проявата на творчество и лексикалният подбор показват степента на задълбоченост при възприемане на художествения текст, овладяване на логическата последователност и богатството от образи. Важно е детето-разказвач да умее да акцентира върху главното, да отстранява подробностите, да разказва увлекателно, живо и емоционално. Често използван методически похват е образецът – преразказ, който е предварително обмислен и подготвен от учителя. Учителят не дава указания как да бъде изпълнена задачата и детето самостоятелно копира образца, подражавайки. Учителят дава точни указания как да се изпълни задачата, детето осъзнато възприема образца. Увеличава се ролята на детската самостоятелност като се прави анализ на задачата още в началото, без даване на точен образец.

Чрез трансформиращия преразказ се постига усъвършенстване умението на детето да общува с автора на приказката, защото за да изгради преразказа си проследява още веднъж логическата последователност, редуването на събитията, докосва се до художествената образност на творбата, опитва се да я пресъздаде да състави план на преразказа. Формиране на познавателните, социално-емоционалните и граждански компетентности на детето (изпълнява различни роли в общуването с учителя и с другите деца– на слушащ и на говорещ). Усъвършенстване на звуковата култура на речта и активизиране на речника. Разширяване на речниковия запас на детето като усвоява нови думи. Формиране на интерес и внимание към формите на езика. Усвояване на езикови знания, комуникативни умения и речеви отношения в процеса на употреба на свързана реч, използване на речников запас, използване на граматически правилна реч и работа за звукова култура, както и на възприемане и пресъздаване на литературно произведение.

**ФОРМИРАЩ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ И МЕТОДИЧЕСКИ
ПРАКТИКО-ПРИЛОЖЕН МОДЕЛ ЗА РАБОТА НА УЧИТЕЛЯ С ДЕЦА
ОТ ЧЕТВЪРТА
ВЪЗРАСТОВА ГРУПА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА**

В четвърта възрастова група формиращ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел „Утринна приказка“ за работа на учителя с деца от четвърта възрастова група в детската градина отразява подготовката на детската Личност като гарант за формиране на Знания, Умения и Отношения за успешен преход в началното училище с оглед подпомагане цялостното (холистично) развитие на всяко дете, особено в социално-емоционално и познавателно отношение. Формирацият модел на Педагогическата практика „Утринна приказка“ затвърждава реалното включване на всяко дете в конкретна дейност по време на провеждането на заплануваните дейности по седемте образователни направления и превръщането му в централна фигура в процеса на преподаване от страна на учителя. При реализация на формирация модел „Утринна приказка“ се дава възможност за:

- формиране и развитие на знания, умения и отношения за успешен преход в началната училищна степен;
- реализиране на дейности в посока цялостно развитие на детето с фокус социалното, емоционалното и познавателното му развитие на база игровия механизъм;
- целенасочено формиране и развитие на понятна и логично издържана диалогична и монологична свързана реч по посока на целенасоченост и планомерност на диалога (от разговор към беседа), към обогатяване на тематиката, увеличаване на общия обем на диалога и към по-голямо разнообразие на взаимодействието;
- възможност за интердисциплинарен преход от една към друга от заплануваните дейности за деня с възможност преноси на формирани знания, умения и отношения от едно образователно направление към други на база обща тема.

Адаптационен етап – 3 г.	Целеполагащ етап – 4, 5 г.	Трансформиращ етап – 5, 6 г.	Формиращ етап 6, 7 г.
---------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------	------------------------------

Успешен, плавен и безпроблемен преход на детето от семейна към нова социална среда Детска градина.	Постепенно утвърждаване на детето от Аз-образа към първоначално личностно самоутвърждаване.	Утвърждаване на личностното участие в различни дейности чрез личностна изява.	Готовност на детето за новата социална среда и успешен преход към Училище
Включване на родители и представители на семейната общност в предварително подготвени дейности.	Участие на педагога с редуцирано включване на заинтересовани страни, както и на родители и представители на семейната общност в предварително подготвени дейности.	Участие на педагога и частично включване на заинтересовани страни, както и на родители и представители на семейната общност в предварително подготвено трансформиращо взаимодействие.	Съвместна /екипна/ работа на педагога, децата и представителите на семейната общност
Формиране на умения за наблюдения и изпълнение при детето	Развитие на умения за конструктивно слушане и споделяне при детето.	Развитие на умения за личностно участие на всяко дете в трансформиращо взаимодействие.	Постигане на завършено единство между придобитите от детето знания за предметите и явленията от заобикалящата го действителност, усвоените елементарни понятия, развитие на познавателните му способности и интереси, степен на познавателна и мисловна дейност, развитието на речта.

Изграждане за детето на подходяща приемна, подкрепяща, интерактивна, безопасна, мултикултурна хоризонтална и вертикална среда	Развитие изграждането за детето на подходяща приемна, подкрепяща, интерактивна, дигитална, безопасна, мултикултурна хоризонтална и вертикална учеща среда	Използване на изградената образователна (учеща) среда за трансформиращо взаимодействие	Изградена и утвърдена подкрепяща, учеща образователна среда в подкрепа на готовността за постъпване в първи клас.
Прилагане на игровия механизъм при реализация на определени дейности	Разширяване прилагане на игровия механизъм при реализация на определени дейности	Използване на игровия механизъм при провеждането на трансформиращото взаимодействие	Използване на игровия механизъм при прехода към елементите на учебната дейност
Създаване на условия за право на избор на детето при провеждането на различни дейности	Делегиране на право на избор на детето при провеждането на различни дейности	Използване правото на избор за реално участие на всяко дете в провеждането на трансформиращото взаимодействие	Качествено личностно формиране на детето, характер и функциите на основните му дейности, изразени в нова вътрешна, личностна позиция.
Рутинно провеждане на запланиваните дейности за деня	Постепенен преход към тематичното обучение относно запланиваните дейности за деня	Изработване на методически алгоритъм за провеждане на трансформиращо взаимодействие	Тематично обучение комбинирано с целеполагане, в основата на която е проекта „Утринна приказка“ и трансформиращо взаимодействие – готовност за първи клас.

МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Настоящият механизъм кореспондира със ЗПУО, с държавните образователни стандарти и с Правилника за дейността на детската градина.

Според чл. 2 на ЗПУО системата на предучилищното образование включва участниците в образователния процес и институциите, както и отношенията и връзките между тях за постигане целите на образованието. Участниците в образователния процес са децата, учителите, директорите и другите педагогически специалисти, както и родителите. Участниците в образователния процес и институциите си партнират с общините и с други

заинтересовани страни. Днес ролята на детската градина е не само да възпитава и обучава децата, а да даде модел на възпитание, който да се усвоява в семейството и в обществото – интерактивна среда, интерактивни методи, богата дидактична и игрова база, постоянна квалификация на учителите, ежедневно взаимодействие с родителите. Постигането на тези условия несъмнено изисква силно финансиране, което включва не само държавата, но и дарители за благотворителна дейност, собствени приходи на детската градина, лично участие с труд и усилия за обществено полезна дейност, както на родителите, така и на служителите в детската градина. Смята се, че детската градина е инициативния фактор във взаимодействието с родителите. Целенасочената съвместна дейност между детската градина и семейството осигурява единен подход в разкриването на обкръжаващия детето свят и постоянна взаимна информация за цялостното развитие на детето, за неговите интереси, потребности и поведение.

Това предполага съвместни координирани действия, за да остане детската градина естествена среда, обуславяща развитието на духовните потребности и интереси на детето. Необходимо е утвърждаване тенденция за тясно сътрудничество между семейството и детската градина. Отношенията между родители и учители да се изграждат на основата на разбирателство, единомислие и непрекъснато общуване и взаимодействие в името на детето.

Сътрудничеството на детската градина със семейството и социалните партньори като единен работещ екип е в основата на иновационните търсения на ДГ за споделяне отговорността при обучението и възпитанието на децата в предучилищна възраст.

ОСНОВНА ЦЕЛ:

Да регламентира конкретните задължения за координирани действия между всички ангажирани субекти в процеса на предучилищно образование за осигуряване на качествено предучилищно образование за всяко дете, както и за формиране на положително отношение към детската градина, мотивация за учене и благополучие за децата.

КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ:

1. Обединяване на ресурсите и усилията между страните за осигуряване ефективно взаимодействие при работа с децата в детската градина.
2. Постигане на консенсус по всички цели и аспекти на дейностите в детската градина.
3. Изясняване и разпределяне на основните права и задължения, процедури и подходи на участниците в предучилищното образование в детската градина.
4. Повишаване на доверието в образователната система.
5. Активно участие на родителите за успешна адаптация и социализация на детето, както и в образованието на техните деца за подкрепа на личностното развитие на децата.
6. Създаване на условия за ранно детско развитие и подготовката на децата за училище.
7. Разбиране, подкрепа и споделена отговорност между детската градина и семейството, формиране на положително отношение към училището и мотивация за учене.
8. Съвместна работа за разбиране на ученето като ценност.

Стъпки за възвеждане на механизма за взаимодействие

- Отговорностите, описани в механизма се включват в длъжностните характеристики на педагогическите специалисти.
- Механизмът за взаимодействие се оповестява, чрез информационните табла на родителите
- Механизмът е част от стратегията, програмната система.

Предучилищното образование като процес на възпитание, социализация, обучение и отглеждане на децата се осъществява чрез взаимодействие между участниците в него:

1. Децата
2. Родители
3. Директор, учител и други педагогически специалисти

4.Обществен съвет

5.Община

РУО НА МОН

Взаимодействието между участниците в предучилищното образование създава условия за постигане на целите на предучилищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина и мотивацията за учене.

Осигуряването на съвременно образование, което да подготви децата, с необходимите знания, стремежи, ценностни нагласи, като съхрани културната идентичност и духовна самобитност на отделните индивиди, определяме с изграждането и развитието на общочовешките ценности, на хуманизма, солидарността и миролюбието – основни принципи на човешкия прогрес. Социалната мисия обусловена от основните цели: да постави индивидуалността на детето в центъра на образователния процес. В търсене на нови форми на сътрудничество с родителите на децата и педагогическо взаимодействие с децата се гарантират възможностите за педагогическа свобода при осъществяване на образователния и възпитателен процес и се създават ефективни условия за формиране и развитие на децата.

Екипността, партньорството между педагогическите екипи на всяка група и семействата, между педагогическия екип и директора е най-сигурната гаранция за качествена педагогическа дейност. Търсенето на сътрудничество на всички нива в детската градина е предпоставка за разчупване на старите, шаблонни и формални форми на взаимодействие.

Детската градина осъществява своята мисия организирано и целенасочено и посредством педагогическото взаимодействие между учителя /родителя, детето и детската общност. Сътрудничеството със семейството и обществените организации при работата екипите е ключов момент за единна стратегия при цялостното развитие на детето. Общуването между учителя и детето е творчески процес на взаимна промяна и познание -учителя като разкриваща се личност и детето като развиваща се личност.Детето изразява своята индивидуалност и на тази основа се социализира. От друга страна, то възпроизвежда и твори по свой начин нов опит - развива и изявява своята индивидуалност.Субект-субектните отношения обхващат от следните параметри:-възприемане на детето от учителя като ценност не само за обществото, но и за самия него;

-
- откриването на детската индивидуалност от учителя в общуването и на фона на вписването и в детската група;
 - взаимодействията учител – дете; учител – детска група; учител – родител, чрез разнообразяване формите на общуване и дейност;
 - осигуряване среда, която стимулира детето към активност и творчество;
 - диалог между учителя и детето;
 - създаване на умения за работа в екип;
 - формиране и развиване на организаторски способности за по-добра реализация и висок социален статус;
 - зачитане на значимостта на другия в общуването и утвърждаване самочувствието на детето;
 - създаване на условия за самостоятелен избор на дейност;
 - изграждане на умения за общуване в група, в която има както единодушие, така и различие и конфликти;
 - изграждане на умения за приспособяване в различни условия, бърза адаптация в социална среда.

С помощта на учителя като пример за подражание и инициатор на детската активност, който търси връзка между интелектуалните и творческите възможности, се постигат положителни резултати в процесите на възприемане, изразяване и изобразяване, които са особено важни за цялостното психично развитие на детето. Когато децата притежават богати знания, умения и навици, както и способност активно да ги прилагат, те с желание се стремят към творческа изява.

Основни форми на взаимодействие учител – дете осигуряват условия за :

- Създаване на интерактивна образователна среда / фронтална, индивидуална и екипна работа/;
- Създаване на образователна среда за индивидуален процес на обучение;
- Създаване на образователна среда, която активизира познавателната, емоционалната и социалната активност на детето;
- Създаване на индивидуална програма на детето;
- Създаване на образователна среда , стимулираща рефлексивното развитие / осъзнаване на знания и умения, изграждане на умения у децата за оценка и самооценка, изграждане на умения у децата за контрол и саморегулация на поведението.
- Създаване на образователна среда за действената активност на детето;

Предучилищното детство е ценен и значим период в живота на детето. Безспорни авторитети в тази възраст са родителите, най-важните хора в живота на децата, първите, основните и най-влиятелните техни възпитатели. Възприемайки непосредственото влияние на семейната среда, детето акумулира устойчив социален опит, който продължава да развива както самостоятелно, така и за дълъг период от време чрез отношенията с родителите си. Семейството е способно да реализира основните задачи на семейното възпитание в предучилищна възраст с главна цел – „Създаване на условия и предпоставки за въвеждане и ориентиране на детето в света”.

Родителите са участници и партньори в системата на предучилищното образование, заедно с децата, учителите и другите педагогически специалисти.

Цели за съвместно сътрудничество между педагози от детската градина и родители:

1. Повишаване доверието в образователната система.
2. Осигуряване на социална, познавателна и специална подготовка, гарантираща комуникативна и действена компетентност на детето, чрез взаимодействие между детската градина и семейството.
3. Постигане на споделена отговорност за разгръщане потенциала на всяко дете чрез равнопоставеност на семейството като уникална възпитателна среда и детската градина като специфичен образователен феномен.
4. Създаване синхрон между семейството и детската градина за повишаване качеството на възпитание и обучение на децата от предучилищна възраст.
5. Споделена отговорност за съхранението на детето и детството като ценност.
6. Разпределяне на правата, задълженията и отговорностите между детската градина и семейството за постигане на стратегическите цели и приоритетите на политиката за учене през целия живот.
7. Оптимизиране взаимодействието учител-дете-родител, с оглед на ранното откриване и коригиране на пропуски в поведението на децата.
8. Детската градина да стане отворена система за провокиране на родителска активност и обогатяване на родителската теоретико-практическа компетентност и да се изгради система за поведенческо моделиране.
9. Провокиране на родителите за идеи и мероприятия свързани с възпитанието и образованието на децата им в детската градина.

-
10. Семейството активен участник при организиране и провеждане на празниците и откритите форми на работа и в създаване на позитивна среда за развитие на доверието и отговорността между детската градина и семейството.
 11. Стимулиране на стратегии за сътрудничество и прилагане на творчески подходи в социално педагогическата система” семейство-детска градина” с помощта на **ПП „Утринна приказка“**
 12. Съдействие за активната ангажираност на родителите при обогатяване на материално-техническата база и опазване на имуществото на детската градина.

Положителен резултат от реализацията на Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование може да бъде достигнат само при обединяването на семейството и детската градина в единно образователно пространство на основата на взаимодействие и сътрудничество между педагози и родители през целия период на предучилищното детство.

Основната цел на всички форми и видове взаимодействия с родителите е установяване на взаимно доверие и обединяване на усилията за развитието и възпитанието на децата. Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на целите по чл. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина.

Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез:

- индивидуални консултации в удобно за двете страни време;
- родителски срещи;
- присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование – **ПП „Утринна приказка“**, открити практики, изложби, тренинг, тържества, празници, развлечения, състезания, ден на отворени врати;
- други форми за комуникация – сайт на детската градина, информационно табло за родители, дискусии, консултативен кабинет.
- Тренинг с родители. Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите). Опитът показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по

различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят” традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

- Участие на родителите в процеса на предучилищното образование. **Какво е Педагогическа Практика „Утринна приказка“** - Деца и родители заедно започват деня в детската градина с четене на приказка; Взаимодействие учители – родители – деца в подкрепа и партньорство; Емпатия и разбиране тревогите и страховете на децата, родителите и учителите в периода на адаптация на децата при постъпване в детска градина; Осигуряване на среда, близка до семейната, в периода на преход от дома в детската градина. Каква е цената, която плащат родители, учители и деца при преживяването на тревога, докато дойде моментът, в който децата свикнат с новата среда и различните лица, от дома и близките? Отговорът е скрит в активното сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството в модела на педагогическата практика „Утринна приказка“. Този преход е еднакво стресов както за детето, така и за семейството му и неминуемо рефлектира върху учителите в детската градина. И в двете страни е налице фрустрация по отношение на собственото им положение, роля и често това води до създаване на конфликти и проява на взаимно недоверие. Какво по-достъпно и успокояващо от това член на семейството да чете приказка сутрин в детската градина. Какво по-близко до семейната среда децата да се срещат ежедневно с представител на семейната общност, да взаимодействат заедно, да откриват заедно, да се чувстват сигурни заедно. Какво по-голямо равновесие от това представителите на семейната общност заедно с помощта и подкрепата на учителя да разказват приказки на своите деца, като достъпна образователна интервенция, осигуряваща прехода от света на всекидневното към сложността на живота. Именно този факт обяснява необходимостта за пренасянето на тази традиция в съвременната образователна среда на детската градина. Предпоставка за емоционалната адаптация и подкрепа на

детето при постъпването в детската градина е изграждането на подкрепяща, позитивна и безопасна образователна среда в занималнята - уютна, нестандартна, домашно-битова, различна. Която среда, да се изгражда постепенно и всекидневно да се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството. Всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност. Сигурната, безопасна, подкрепяща и учеща образователна среда се базира на загриженост, общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща се общност. В основата на чиято реализация стои ролята на педагогическия специалист!

- Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Необходимо е да участват и в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация. Чрез словесен разказ, презентация или демонстрация по дадена тема близка до образователното съдържание, или чрез посещение на неговата месторабота – децата по-лесно могат да възприемат и осмислят интегрираните знания от съответните направления. Значението на включването на родителя има тристранен характер: за детето – защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него; за родителя – който може да види детето си в различна ежедневието ситуация; да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения; за детските учители в групата – за успешното постигането на целта на социализация, възпитание и образование на детето, чрез подкрепата получена от родителите. Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на детето го прави необходимо - чл. 208, ал.1 от ЗПУО. Родителите дължат почит и уважение на педагогическите специалисти, които от своя страна зачитат правата и достойнството на самите родители като участници и партньори в системата на предучилищното образование. - чл. 219, ал.2 и 3 от ЗПУО.

Учители и непедagogически персонал – наставничество, взаимен обмен на информация, вътрешна квалификация, екипност, консултации, открити врати и др.

Очаквани резултати:

- Реализиране на ДОС в предучилищното образование;
- Емоционален комфорт и успешна адаптация на децата чрез Педагогическа практика „Утринна приказка“, ”вграждане” на детето чрез социализацията му в общността; чувство на общност към социалната среда;
- Използване на нови педагогически технологии;
- Промяна на мотивите и нагласите на педагогическия колектив;
- Утвърждаване конкурентноспособността на детската градина;
- Мобилност на мениджърските и управленски функции на директора;
- Отзивчивост на родителската общност;

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: български език и литература, математика, околна среда, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

В подготвителните групи за училище (5–7-години) акцентът при проследяване на резултатите е да се проследи цялостното развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешно преминаване на детето към училищно образование. Проследяването на резултатите от постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и края на учебната година.

За децата в първа група – в началото на учебната година се провежда обследване, чрез наблюдение на показателите за ранно детско развитие: здраве, физическо и двигателно развитие; езиково, познавателно, социално и емоционално развитие; активност, игра и учене. Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления, като се акцентира и върху показатели свързани със социалното и емоционално развитие.

Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. За целта е необходимо да се приеме единна, обща за цялата детска градина, матрица за описване на индивидуалните резултати на децата в групата. За тази цел е необходимо да се очертаят категорично различните умения на детето по отделните направления, които предлагаме да бъдат на три нива: справя се самостоятелно, справя се с насочващи въпроси и справя се с помощ от учителя или друг специалист (музикален ръководител), като по този начин ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование. Резултатите от постиженията по ДОС на детето, могат да се опишат по следната матрица:

В началото на учебната година В края на учебната година

Справя се самостоятелно при решаване на познавателни задачи по образователните направления:

Справя се с насочващи въпроси при решаване на познавателни задачи по образователни направления:

Справя се с помощ от учителя при решаване на познавателни задачи по образователните направления:

Справя се самостоятелно при решаване на познавателни задачи по образователните направления:

Справя се с насочващи въпроси при решаване на познавателни задачи по образователни направления:

Справя се с помощ от учителя при решаване на познавателни задачи по образователните направления:

Родителите се информират от учителите в групата за индивидуалните резултати на детето. Информацията, която получават, трябва да бъде позитивна обективна и насочваща чрез развиващата програма за по-нататъшната индивидуална работа с детето. Предложената развиваща програма има роля на целенасочено възпитателно взаимодействие към детето, което благоприятства, улеснява, компенсаторното или превантивно развитие на детето в съответната област и образователни направления.

Стъпки за информация на родителя:

- Запознаване с постиженията на детето към момента на проследяването на резултатите, т.е. акцент върху силните страни на детето.

- Запознаване с трудностите на детето към момента на проследяването на резултатите; т.е. тези страни, които са в процес на развитие и изразени по-слабо;
- Напомняне за постепенното развитие на индивидуалността на детето и неговия потенциал, поради което не се сравнява с другите деца;
- Очертаване на перспективата на детското развитие, необходимостта от развиваща програма и предложението за такава, с оглед създаване на условия за ефективна среда за по-нататъшното детско развитие.

При запознаване с резултатите учителят трябва да подходи обективно, професионално, етично и толерантно към родителя.

Приложението може да бъде попълнено по същата матрица в която са отразени резултатите на детето в дневника.

Например:

	Постижения на детето
Образователни направления	детето. се справя <i>самостоятелно</i> със задачи от ядро.....; с <i>насочващи</i> въпроси, когато трябва дас <i>помощ от учителя</i> при.....
Следващи стъпки за развитие на детето в детската градина и у дома.	Необходима е подкрепа на родителите за развитие на Наложителна е консултация с логопед или друг специалист.....

Проследяване на резултатите от предучилищното образование се провежда в началото (втората и третата учебна седмица) и (14 дни) преди края на учебната година.

МЕТОДИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

- **Наблюдение**

Основният метод за проследяване на постиженията на децата е включеното наблюдение. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година. Наблюдението е

един от многото начини за събиране на информация относно функционирането на децата като цяло. Най-ефективно и информативно е наблюдението на детето в неговата естествената среда, която включва – неговият дом и детската група в които всяко дете се развива. Тази среда предоставя на детето широки възможности за ежедневна изява и проява на различните му знания, способности, начини на поведение, както и на неговите затруднения.

Детската градина е „сцената”, на която децата играят и проявяват своите чувства, емоционални реакции, двигателни и езикови способности, творческа дейност, отношението към другите деца в групата и по този начин изразяват своите типични черти от характера си. Наблюдението на детето в естествената му среда има много предимства за него: детето се намира в позната и защитена среда, в която е адаптирано и привикнало да се занимава с ежедневни дейности. Чувства се свободно, сигурно и значимо в резултат на което може да разкрие (пред наблюдаващия, своите силни страни, знания и умения, наред с ограниченията си и затрудненията си. Събраната информация от наблюденията служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки следващия възрастов период.

Цели на наблюдението:

С помощта на информацията, получена чрез наблюдението учителя постига следните цели:

1. Опознава индивидуално развитие на децата чрез установяване на техните характерни възрастови и индивидуални особености: нужди, способности, обноси, ограничения и затруднения.
2. Планира индивидуална програма за развитие на детето през учебната година, която е насочена към детския потенциал и затруднения.
3. Проследява настъпилите промени при децата през учебната годината.
4. Периодично уведомява родителите за функционирането на детето в детската градина.

Видове наблюдения: Наблюдение, в което учителят не участва.

Задачата при този вид наблюдение е учителят само и единствено да наблюдава и проучва автентичността на детето в обичайните естествени условия и действия в детската група, без да се включва в разговор с него или да се намесва по някакъв начин в ситуацията /играта/ общуването, който би могъл да повлияе върху неговото поведение.

Силни страни на наблюдението: спомага за деликатно регистриране на спонтанното и автентично поведение на детето и взаимодействията му с околната и социална среда, без то да усеща, че е център на наблюдение.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя по време на наблюдението.

Наблюдение, в което учителят е участник (включено наблюдение)

Задача при този вид наблюдение е учителят – наблюдател да участва в дейностите на детето. Например: даване на разяснения; задаване на насочващи въпроси; използване езика на тялото; подготвяне на обстановката за извършване на дадена дейност; съучастник в играта на детето; поощряване на другите деца да се сближат с наблюдаваното дете и др.

Силни страни на наблюдението: помощ от учителя, която може да доведе до по-високи резултати. Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя при наблюдение поведението на детето и регистриране на резултатите.

- **Познавателна задача**

Задачите, които са използвани за установяване на резултатите по седемте образователни направления през учебната година са два вида:

Задачите със структуриран отговор, които се използват за проследяване на възприемането на знанията, тяхното разбиране и приложението им. Смята се, че този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.

Задачи със свободен отговор се използват при установяване на изпълнителски умения – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране – при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайният резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.

- **Продукти от дейността на децата**

По време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти (фантастични разкази, игри, рисунки, приложения, конструктивни и хартиени модели, пластилинови фигури и форми, и др.). Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант – в Портфолиото на детето, други – да бъдат документираны чрез видео и снимки и поставени в портфолиото. Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

- **Социометрични методи**

Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между децата вътре в групата и от подходите на детските учители. Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи с помощта на социограма или социоматрица.

ФОРМИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПОСТИЖЕНИЯТА ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.

Портфолио. В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група. От латински буквалния превод означава „носещ листа хартия”. Портфолио – буквално означава “запис”. Когато става въпрос за детско портфолио, имаме предвид “запис” на етапите от процеса на адаптиране, игра и учене, както и постиженията по различните образователни направления. Портфолиото онагледява етапите през които преминава детето, прави ги “видими” и помага на детския учител да направи съответни изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето, и по този начин може да подпомогне и родителя. За разлика от другите методи за оценяване, които дават информация за моментното състояние, портфолиото отразява развитието на детето, като процес. За да се постигне този ефект, материалите включени в портфолиото трябва да бъдат събирани по време на целия престой на детето в детската градина.

ЦЕЛ НА ПОРТФОЛИОТО:

Хронологично и автентично проследяване на резултатите от социализацията, възпитанието и обучението на детето в детската градина. При създаване на портфолиото учителят съблюдава следните принципи и подходи: Личностен и индивидуален подход, автентичност, хронологичност, активност, интерактивност и комуникация, прозрачност, креативност и успеваемост.

ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ДЕТСКОТО ПОРТФОЛИО:

- Да се анализират, обобщят и систематизират резултатите от дейностите на детето.
- Да се оценят обективно детските постижения.
- Да се уважи и стимулира неповторимостта у всяко дете.
- Да се планира по-нататъшната програма за личностното развитие на детето.

Според носителят на информация портфолиото може да бъде: хартиено или електронно портфолио. В портфолиото се включва всичко, което показва хронологично уникалността и индивидуалността в развитието на детето; резултати от постиженията по седемте образователни направления: български език и литература, математика, околна среда, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

Портфолиото е набор от подбрани и подредени материали, снимки (на предмети, продукти от различните дейности – моделиране, конструиране, игри и т.н.); резултати от дидактични задачи; участие в тържества (снимки и дискове); протоколи от наблюдение; чек листове, които отразяват постигнатите конкретни резултати в развитието и обучението. В детското портфолио се поставят грамоти и отличия, получени от участия в състезания и конкурси.

Приложение: „Шаблон на Портфолио на ДГ „Надежда“ Плевен

ИЗИСКВАНИЯТА КЪМ УЧИТЕЛЯ ПРИ СЪБИРАНЕ И СЪЗДАВАНЕ НА ДЕТСКОТО ПОРТФОЛИО:

- Да прояви обективност при събиране и рецензиране на материалите в портфолиото.
- Да включва всичко, което смята, че е полезно и необходимо за детето, за да уважи неговата личност, достойнство.
- Да открива промяната и динамиката в развитието на детето чрез получените резултати.
- Да открива потенциала на детето.
- Да разпознава затрудненията на детето.
- Да насърчава детето и родителите в процеса на промяна на детското развитие.

И така, чрез портфолиото се документира процесът на развитие и учене, различните нива през които преминава детето, както и постиженията в различните образователни направления. Портфолиото онагледява тези нива, прави ги ”видими” и помага да се направят изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето.

В края на предучилищното образование портфолиото се предава на родителите. С оглед индивидуалните особености в развитието и постижения на детето в предучилищна възраст, които са отразени в неговото портфолио – е желателно родителят да запознае началния учител с портфолиото на детето си. По този начин се осигурява приемственост и продължаващо взаимодействие между родителите и

новата образователна институция – училището. А по отношение на детето – да се намали тревожността и стреса при предстоящата му адаптация в новата училищна среда.

УСТАНОВЯВАНЕ НА ГОТОВНОСТ НА ДЕТЕТО ЗА УЧИЛИЩЕ.

Готовността на детето за училище да се отчита по пет показателя: физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие на детето. За всеки показател се приписват критерии, за да може да бъде отчетен. Отчитането на показателите за установяване на училищна готовност се извършва чрез двете форми – портфолио и протоколи за наблюдение. Установяването на училищна готовност се извършва 14-дневен срок преди края на учебното време. Резултатите се вписват в удостоверение издадено от детската градина. Резултатите за родителя се оформят в самостоятелна бланка за информация за резултатите от предучилищното образование.

Критерии	Показатели	Форма за отчитане
Физическо развитие	Очакваните резултати по образователно направление Физическа култура. Подвижни игри. Детски спорт.	Медицински картон Портфолио. Индивидуален протокол
Познавателно развитие	Очакваните резултати по образователни направления: Математика; Околен свят; конструиране и технологии.	Портфолио Индивидуален протокол
Езиково развитие	Очакваните резултати по образователно направление по Български език и литература. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Социално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: математика, околен свят, конструиране и технологии. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Емоционално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: музика, изобразително изкуство, околен свят. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол

ОБЩЕСТВЕН СЪВЕТ

Обществения съвет към детската градина се създава по силата на чл. 264 на ЗПУО с цел създаване на условия за активни и демократично функциониращи общности. Общественият съвет е орган за подпомагане на развитието на детската градина и за граждански контрол на управлението с участие в работата на педагогическия съвет, чийто политики и мерки да повишават качеството на образователния процес.

Обществен съвет се създава към всяка детска градина според Правилник за създаването, устройството и дейността на обществените съвети към детските градини и училищата. Състои се от нечетен брой членове и включва един представител на финансиращия орган Община Плевен. Представителя се определя със заповед на кмета на общината, по един представител от всяка група в детската градина - родител, както и по един резервен член.

Представителите на ОС подписват Декларация по чл. 5, ал. 1 тъй като член на ОС не може да е лице осъждано за умишлено престъпление от общ характер независимо от реабилитацията, в трудово или в облигационно правоотношение с ДГ.

На събранията на ОС се води протокол от лице, определено за дейността. Протокола се удостоверява с подпис на лицето. Протоколите се съхраняват и регистрират в дневник за входяща кореспонденция на ДГ до три дни от провеждането на заседанието и се качва на интернет страницата на институцията. Административно и техническото подпомагане на обществения съвет се извършва от длъжностно лице от ДГ, определено от директора със заповед.

Членовете на ОС се определят за срок от три години. Един родител може да участва в състава на ОС за не повече от 6 г.

ПРИ КАКВИ СЛУЧАИ СЕ ПРАВИ ПРОМЯНА В СЪСТАВА НА ОС:

- при завършване или отписване на детето от ДГ;
- след писмено заявление до директора на ДГ от представител на родителите;
- при възникване на някое от обстоятелствата по чл. 5 /декларация/
- при неявяване на три заседания на ОС за една учебна година;
- по решение на събрание на родителите;

При предсрочно прекратяване на правомощията на член на ОС от представителите на родителите съставът се попълва от резервен член за срока до изтичането на трите години.

ДЕЙНОСТ НА ОС И ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТА:

ОС одобрява стратегията за развитие на ДГ и приема ежегодния отчет на директора за изпълнението ѝ;

ОС участва в работата на педагогическия съвет при обсъждане на Програмите за превенция на ранното напускане на децата в образователната система и предоставянето на равни възможности за приобщаване на деца от уязвими групи;

ОС предлага политики и мерки за подобряване качеството на образователния процес;

ОС дава становище за разпределението на бюджета по дейности и размери на капиталовите разходи;

ОС съгласува предложението на директора за разпределение на средствата при установяване към края на предходната година превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на ДГ;

ОС участва с представител на родителите в комисията за атестиране на директорите при условията и по реда на ДОС за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти;

ОС съгласува избора на учебните помагала, които се предоставят безвъзмездно на ДГ от МОН;

ОС сигнализира компетентните органи, при констатирани нарушения на нормативните актове;

ОС участва с представител в създаването и приемането на Етичен кодекс на ДГ;

ОС участва с представител в провеждането на конкурс за заемане длъжността "директор";

ОС дава становище и по други въпроси по искане на директора, на педагогическия съвет, на РУО или на съответния министър - първостепенен разпоредител с бюджет;

При неодобрение от ОС на Стратегията на ДГ, тя се връща с мотиви за повторно разглеждане от педагогически съвет. При повторното разглеждане ОС се произнася по мотивите и взема окончателно решение.

В срок до 31 март на текущата година директора представя на ОС проект на бюджет на ДГ за становище с очаквани приходи и разходи, параметри върху, които са формирани разходите за персонал - численост, размер на възнагражденията, другите

плащания за персонал, осигурителни вноски, списък на капиталовите разходи, разпределение на бюджета по дейности, основните ограничения при формиране на бюджета, размера на целевите средства по видове, размера на установеното към края на годината превишение на постъпленията над плащанията по бюджета на ДГ, размера на собствените приходи и остатък от предходни години.

ОС изготвя отчет за своята дейност за предходната учебна година, който се публикува на интернет страницата на институцията.

На първото заседание ОС избира свой председател, който представлява ОС и организира и ръководи дейността му, свиква, насрочва, определя дневен ред и ръководи заседанията на ОС. Удостоверява с подпис протоколите от заседанията на ОС.

ОС се свиква на заседание най-малко 4 пъти годишно, като задължително провежда заседание в началото на учебната година.

Заседанията се свикват с изпращане на покана от председателя до всеки член. Писмена покана, съдържа: дневен ред, дата, час и място на провеждане на събранието чрез учителите на групата. Към поканата се изпращат и всички необходими материали по дневен ред на електронните адреси. Поканата се качва на интернет страницата най-малко 10 дни преди заседанието. Членовете потвърждават участието си в заседанието. Всеки член на ОС може да внесе писмено становище по всяка точка от дневен ред, което се регистрира във входяща кореспонденция на ДГ. Решенията на ОС се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите на заседанието членове. Директора на ДГ има право да присъства на заседание на ОС и да изразява становище по разглежданите въпроси.

За изпълнението на правомощията на ОС директора е длъжен да осигурява изчерпателна, актуална, разбираема и вярна информация, както и всички сведения и документи, необходими за дейността му.

ПРОГРАМА ПО ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Екологичното образование намира все повече място в образователния процес. Изготвянето на настоящата програма за екологично образование е инструмент за привличане на децата в опазването на околната среда. Въвеждането на екологичната програма още в предучилищна възраст дава възможност за индивидуални изяви на децата, пълноценно общуване с природата и емоционална удовлетвореност от възприятията за заобикалящата ги природна среда. Част от програмата систематизира и обогатява знанията за живата и неживата природа, осмисля ролята на човека за опазването на околната среда, стимулира към екологично съзнание и дейно участие в опазването на природата и ресурсите.

ВИЗИЯ

„Еко герои на ДГ Надежда“ – всички ние, заедно можем да съхраним планетата, като пестим енергията и природните ресурси, които използваме в ежедневието си. Отговорността към съдбата на природата се възпитава, а детството е най-подходящо начало за трайно възпитаване на отговорност към околната среда.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Основната цел на настоящата програма е емоционално ангажиране на децата с проблемите на екологията и възпитание на дълг и отговорност към природата. В този аспект главната цел включва четири подцели – екологични култура, знания, мислене и поведение.

2. Специфични цели:

- 2.1. Повишаване на знанията за неживата и живата природа (биоразнообразието) и изграждане на екологичната култура и природозащитното поведение у децата.
- 2.2. Създаване на подходящи условия за активизиране на познавателната дейност на деца с екологична насоченост.
- 2.3. Изграждане на любознателност и любов към природата у децата.
- 2.4. Интерактивно учене чрез действия, занимания и преживяване в естествена природна среда.

3. **Повишаване и обогатяване на знанията и уменията** за опазване на природната среда и устойчив начин на живот е осъществимо чрез прилагане на нетрадиционни интерактивни методи на обучение на децата.

СЪЩНОСТ И ОСОБЕНОСТИ НА ПРОГРАМАТА

Екологичната култура е системно, многокомпонентно образование. Конституиращи елементи в нейната структура, които може да се разглеждат като

ориентири, определящи целите, задачите, съдържанието и ефективността на образователната дейност, са:

Екологична грамотност – овладяване на знания (факти, представи, понятия, закономерности), умения, символи, правила и норми в сферата на общуването и поведението.

Екологична компетентност – особена организация на предметно специфичните знания, позволяваща вземане на ефективни решения, реално и целесъобразно използване на знанията при решаване на проблеми, т.е. включване на знанията в жизнената практика.

Ценностни отношения и ценностни ориентации – определят ценностно-смысловия аспект на екологичната култура – система от личностно значими и ценни убеждения, позиции, отношения при взаимодействие с природата. За разлика от нормата, ценността предполага избор, поради което при ситуации, изискващи избор, най-ярко се проявяват характеристики, отнасящи се към ценностно-смысловия компонент на човешката култура.

Рефлексия – механизмът на рефлексията позволява на субекта да отреагира на своите действия и възможности за овладяване на екологична култура, да осъзнае себе си като променяща се личност, като субект на дейност и отношения.

Творчество – Реализирането на откривателски проекти (колекции, албуми, хербарии и др.) насочва към преработка на опит и информация. В процеса на творческо търсене детето прави открития, които макар и само субективно значими го правят творец.

Включването на детето в достъпна практико-изследователска дейност, насочена към преобразуване на действителността, е важно условие за изграждане на положително емоционално-оценъчно отношение към природния свят, което е предпоставка за формиране основите на екологична култура в предучилищна възраст. Актуалността на този проблем за теорията и практиката на предучилищното образование налага като перспективна изследователска цел конструирането и апробирането на динамична система от форми и методи на взаимодействие със средата за овладяване и усъвършенстване на познавателни стратегии при съхраняване и стимулиране проявите на въображение и творчество.

Формирането на екологична култура е сложен и продължителен процес. Неговата ефективност зависи от това той да бъде реализиран чрез интегриране на различни образователни акценти и извеждан като приоритет в различни режимни моменти. Подходящи организационни форми са игровите, игрово-познавателните, обучаващите, практическите и практико-познавателните педагогически ситуации, комбинирани в програмата за екологично образование.

Единството и спецификата на включените в програмата практически знания и умения дават възможност за приложение на наученото и усвоеното при формиране на позитивно гражданско отношение към природата и лична отговорност към опазване на околната среда като цяло. В учебната програма са предвидени и заложили необходимите теми (модули) за придобиване на по-задълбочени знания и

умения, свързани с принципите на устойчивото развитие, опазването на околната среда и защита на природата.

Програмата цели да даде по най-атрактивен и достъпен начин знания и умения за природните красоти и богатства и да формира отношение към тяхното опазване и защита.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ (ЯДРА) И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Учебното съдържание е интегрирано в две основни ядра, въз основа на които са разработени девет тематични модула. Това осигурява единство на основните цели на програмата, а учебното съдържание е насочено към формиране на практически знания и умения, свързани с изучаване на природата, наблюдение на природата и природните процеси, природосъобразен и здравословен начин на живот, екологично възпитание и природозащитна култура.

Ефективното ориентиране на децата в природния свят се постига чрез прилагане на целесъобразна система от методи на педагогическо взаимодействие, която гарантира съвместна дейност на възрастни и деца в условията на групово сътрудничество с динамична промяна в позициите на участващите субекти. Системата включва методи на педагогическо взаимодействие от различни групи (предметно-оперативни, практико-изпробващи, информационно-познавателни, игрово-преобразуващи), които изпълняват специфични функции при ориентирането в света.

Чрез **целенасочено разглеждане на природни обекти и предмети** се постига изявяване на значими и интересни за детето техни признаци и свойства. По този начин се подготвя разумен, балансиран и силно емоционално обогатен обем от представи за заобикалящия природен свят. На тази основа се формират умения за обследване – пряко и косвено, чрез които детето усъвършенства възприятия и представи за сетивно възприемани признаци и свойства, за морфологични и функционални особености на обекти от живата природа, при което осъзнава техните жизнени потребности.

Важно средство за формиране на екологична култура е наблюдението – краткотрайно, системно и с повторно раздаден материал. Чрез демонстрация на картини, диапозитиви и видеофилми се осигурява селективно представяне на материали, които илюстрират различни състояния на природни обекти и промените в тях. На тази основа се систематизират, обобщават и усъвършенстват представите на децата за нагледно представени признаци, връзки и отношения. Осъзнаването на достъпни причинни връзки в природната среда и съответстващите признаци, проявяващи се при промяна на условията, в които съществуват предметите или обектите, се реализира чрез системно включване на децата в **експериментирание или елементарни опити**.

Чрез програмата за екологично образование на деца се утвърждават за използване модели и моделиране – предметно, предметно-схематично и графично се постига интензивно развитие на детската мисловна дейност, овладяване на

устойчиви способности за опознаване на съществени и характерни свойства, отношения, връзки, зависимости на предмети, обекти, явления и събития от околната среда.

Информационно-познавателното разширяване и уточняване на опита във вербален план се реализира чрез беседата. Тя съдейства за оценяване на етични представи и норми, регулиращи поведението на детето в средата. Подходящи са разказът и четенето на художествена литература, чрез които се създава интерес към красотата на родната природа, възпитава се положително емоционално-оценъчно отношение към природни обекти, готовност за природосъобразно поведение и адекватни форми на общуване.

Най-обхватното и универсално средство за развитие на детето в предучилищна възраст е **играта** (инсценировки, етюди, игри с правила). Тя съдейства за изпробване и изразяване на различни стратегии, за структуриране на знанията и уменията, за обединяване на представи и изграждане на сложната и балансирана картина на света.

В организирани форми на педагогическо взаимодействие, насочено към ориентиране в природния свят и околната среда, може да се използва комплект нагледни **дидактични материали**:

1. предмети от природата – плодове, семена, листа, клонки, цветя, миди, раковини и т.н.;
2. изображения на природни предмети и обекти, моделирани от различни материали (хартия, картон, пластмаса и др.);
3. графични и схематични материали – модели, схеми, рисунки, знаци, схематични лабиринти и др.;
4. уреди и предмети – лупа, термометър, ветропоказател, магнити, микроскоп, везни и др.;
5. други – магнитна дъска; игрови сюжетни и дидактични картони; маса за реализиране на опити и експерименти; картички с нарисувани природни обекти и предмети; материали, необходими за самостоятелна практико-изследователска дейност; камъчета; семена; подправки; полезни растения и билки; буркани; чаши; сламки; балони; макети и модели на природни обекти и местности; изображения на животни и растения и др.

Крайният резултат на програмата е **създаване, развитие и практическо приложение на специализирано обучение по екология, природозащита и устойчиво развитие** чрез широко привличане и участие на децата.

Ядра на учебното съдържание:

- 5.1. Образование за устойчиво развитие.
- 5.2. Образование за околна среда.
- 5.3. Образование за защита на природата.

Теми (модули)

Програмата за екологично образование има 9 броя тематични модули – теми, с основна насоченост към децата от предучилищна възраст в детските градини. В три

от модулите (флора, фауна и управление на отпадъците) е залегнало обогатяване на знанията на децата в предучилищна възраст чрез **тематични подмодули**.

Обособени са следните тематични модули:

Тематичен модул 1: „Природни ресурси“.

Тематичен модул 2: „Качеството на атмосферния въздух“.

Тематичен модул 3: „Правилно използване на водните ресурси“.

Тематичен модул 4: „Флора“.

Тематичен модул 5: „Фауна“.

Тематичен модул 6: „Защитени територии“.

Тематичен модул 7: „Интегрирано управление на отпадъците“.

Тематичен модул 8: „Какво е природа и как да я защитаваме“.

Тематичен модул 9: „Защита на горите и горските екосистеми“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 1: „ПРИРОДНИ РЕСУРСИ“

Ядро – Образование за устойчиво развитие

Устойчивото развитие е развитието, което задоволява нуждите на настоящето, без да застрашава възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди.

Образование за устойчиво развитие е образование за личностно и социално развитие, което включва екологичните, социалните (социално-политическите и социално-културните) и икономическите измерения на развитието. Интегрира природозащитното, екологичното, здравното и гражданското образование в едно цяло. То е образование за взаимоотношенията в нашия „общ дом на живота“. Образованието за устойчиво развитие поставя акцент върху самия живот във взаимодействието между природа и култура.

Очаквани резултати:

1. Запознаване с възможностите за устойчиво използване на природните ресурси.
2. Запознаване на децата с взаимоотношението „Човек – природа“.
3. Запознаване с природните ресурси и правилата за събирането им от природата (билки, гъби, горски плодове и т.н.).
4. Повишаване на екологичното възпитание и природозащитна култура на децата.

Понятия (термини), предвидени за овладяване – природен ресурс, околна среда, устойчиво развитие, подземни богатства, опазване на природните ресурси, резерват, защитена местност, защитена територия, защитена зона, екологична култура, правила за поведение в защитените територии.

Дейности

1. Дейности на закрито:

- а) изнасяне на открити уроци, съобразно възрастовата група;
- б) прожекции на видео и филми;

- в) мултимедийни презентации;
- г) разиграване на интерактивни екологични игри и ситуации.

2. Дейности на открито сред природата – по интерактивни еко пътеки, на територията на природните забележителности и защитените местности:

- а) провеждане на ситуации сред природата: описание на защитената територия, цели на обявяване, режим на дейности, ролеви игри, викторини.

Б) интерпретативна беседа с децата:

- инициатива „22 април – Световен ден на Земята“;
- инициатива „5 юни – Международен ден за опазване на околната среда“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 2: „КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ“

Очаквани резултати:

1. Запознаване с източниците на замърсяване на атмосферния въздух.
2. Запознаване с възможностите за опазване чистотата на атмосферния въздух.
3. Повишаване на екологичното възпитание и природозащитна култура на децата.

Понятия (термини) – атмосферен въздух, естествени източници на замърсяване, антропогенни източници на замърсяване.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 3: „ПРАВИЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВОДНИТЕ РЕСУРСИ“

Очаквани резултати:

1. Запознаване на децата с част от водното богатство, като елемент на неживата природа – „За водните ресурси и тяхното значение“.
2. Запознаване с водните проблеми на нашия век (недостига на питейна вода в световен мащаб и правилното използване на водните ресурси).
3. Повишаване на екологичните знания и природозащитната култура на децата.

Понятия (термини) – водни ресурси, езеро, река, море, водопад, язовир, воден басейн, околна среда, устойчиво развитие, замърсяване на водите, индустрия, опазване на водите, санитарно-охранителна зона, резерват, Национален парк, Природен парк, екологична култура.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 4: „ФЛОРА“

Очаквани резултати:

- 1.1. Запознаване на децата с особеностите и разпространението на растителните видове.
- 1.2. Формиране на умение за разпознаване на различни видове растения (лечебни, редки, защитени, ендемични), гъби, мъхове и лишей.

Понятия (термини) – тревисти растения, храсти, дървета и дървесни видове, лечебни растения (билки), гъби, сладководни водорасли, лишей и мъхове, местообитание, популация, резерват, Национален парк, Природен парк, Червена книга.

Практическо занятие – покълване на бобени зърна във влажен памук.

Примерни теми за педагогически ситуации:

Тема № 1 „Есента ни подари. Работа с природен календар“

Колко много плодове и семена – обследване на различни семена, на части от растения (стебло на царевица, царевичен кочан, царевична шума, царевична коса), обследване в сравнителен план (стебло на царевица стебло на пшеницата, царевичен кочан и бобова шушулка).

Моделиране – кукли от царевична шума, цветя и животни от царевични кочани и семена; низане на семена, изработване на пана от сламки и семена.

Игри – „Избрах си плод“, „Чие е семенцето?“, „Стрелба в мишена“, колекции от семена (на житни, бобови и др. растения); хербарии.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен“.

Тема № 2 „Есенни цветя. Работа с природен календар. Луковици в саксия“

Откриване и разглеждане на тематичен снимков материал; ориентиране в биологичното разнообразие – сравняване на цветя от един и същи вид, от различни видове; засаждане на луковици.

Игри: „Приличат си“, „Различават се“, „Избрах си цвете“, игри за класификация, рисуване на есенни цветя; икебана.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен“.

Тема № 3 „Есен в гората. Работа с природен календар. Есента рисува с боички“

Разходка в парка, наблюдение, есенни багри, листопад, откриване на природни материали с причудливи форми, събиране на листа и плодове.

Игри: „Малки следотърсачи“, „Кой ще запомни повече?“, „Запомни, иди, намери“, „Хвърлям намирам“; Обучаващи игри – промените в сезоните, „Плод/листо на кое дърво съм?“, „Приличат си“, „Различават се“.

Работа по проект „В царството на годишните сезони“.

Тема № 4 „Зелени приятели през зимата. Работа с природен календар. Как расте твоето цвете?“

Наблюдение – развитие на луковица, непродуктивно наблюдение – клонки; елементарни опити – влияние на природните фактори върху растежа и развитието на растенията; практическа дейност – грижи за стайните растения; игри за откриване на причини и следствия, за изказване на прогностични разсъждения.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Зима.“

Тема № 5 „В света на растенията. Работа с природен календар. Дърво, храст или трева – разглеждане на детски енциклопедии“

Наблюдение – растения в близката среда, развитие на засадени луковици.

Игри: „Запомни, иди, открий“, „Намери същото“, „Моето любимо растение“, „Как расте твоето цвете?“.

Тема № 6 „Пролет, здравей“

Телеграма до пролетта – системно наблюдение развитието на луковичи; репродуктивно наблюдение развитието на дървета, храсти и треви в близката среда. Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 5: „Фауна“

Очаквани резултати:

1. Запознаване на децата с особеностите, разпространението и биологията на животинските видове.
2. Формиране на умение за разпознаване на различни групи животни (бозайници, птици, влечуги, риби, насекоми).
3. Разпознаване на основни животински видове.
4. Разширяване познанията за живата природа.
5. Повишаване на екологичните знания на децата.

Понятия (термини): фауна, безгръбначни животни (мекотели, насекоми, ракообразни, червеи и др.), гръбначни животни (бозайници, птици, земноводни, влечуги, риби), диви животни, систематика, опазване и защита, местообитание, популация, ареал, резерват, Национален парк, Природен парк, Червена книга.

Дейности:

Дейности на закрито в детската градина:

1. изнасяне на открити педагогически ситуации;
2. прожекции на филми;
3. мултимедийни презентации.

Примерни теми за педагогически ситуации:

Тема № 1 „Сбогом птички лекокрили. Работа с природен календар“

На добър път – разходка, наблюдение – подготовка на птиците за мигриране (събират се на ята, летят на ята); скриване на насекоми; събиране на пера и подреждане на колекция.

Игри – „На коя птица е перото?“; изказване на прогностични разсъждения „Какво ще се случи, ако някоя птица не успее да отлети на юг“; игри за класификация; изобразителни игри.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен“.

Тема № 2 „Къде живеят животните? Работа с природен календар“

Животните имат домове – наблюдения: поведение на животни в близката среда. Откриване на временни и постоянни убежища; събиране и подреждане на тематичен снимков материал.

Игри: „Познай животното“, „Назови групата“, „Търся другата част“; обучаващи игри; игри с правила: „Приличат си“, „Различават се“; игри за класификация, нагледно моделиране – „Къде живеят животните“.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Есен“.

Тема № 3 „Дивите животни през зимата. Работа с природен календар“

Малки следотърсачи – наблюдение: поведение на животни от близката среда.

Игри – „Малки следотърсачи“, „Познай по следите“; обучаващи игри: „Подреди и назови“.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Зима“.

Тема № 4 „И отново с пролетта идва в родните места. Работа с природен календар“

Добре дошли! – наблюдение поведението на прелетните птици. Практическа дейност – поставяне на материали за построяване на гнезда и др.

Тема № 5 „В зоологическата градина. Работа с природен календар. Коя е тяхната родина?“

Прожекция на детски филми. Разглеждане и подреждане на тематичен снимков материал.

Игри за дорисуване, сравняване, класификация и моделиране.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

Тема № 6 „Домашните животни. Работа с природен календар“

В селскостопанския двор и вкъщи – детски филм; разглеждане и подреждане на тематичен снимков материал; снимки на домашни любимци.

Игри за дорисуване, сравняване, класификация и моделиране.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

Тема № 7 „Тайните на насекомите. Работа с природен календар“

Лети, пълзи, скача – наблюдение на насекоми в близката среда.

Игри: „Открих животното, което..“, „Следотърсачи“, „Криеница“, „Кой е по-бърз?“, „Лети, пълзи, скача...“. Игри за класификация, дорисуване и моделиране.

Работа по проект „В царството на годишните сезони. Пролет“.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 6: „ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ“

Очаквани резултати:

1. Запознаване на учениците с природното богатство – защитени територии и защитени зони.
2. Запознаване с целите на обявяване на защитени територии/зони и режимите на опазване.
3. Повишаване на екологичните знания и култура у децата.

Понятия (термини) – защитена зона, защитена територия, защитена местност, природна забележителност, резерват, Национален парк.

Дейности:

Дейности на закрито в детската градина:

1. изнасяне на открити уроци;
2. прожекции на филми;
3. мултимедийни презентации.

Дейности на открито сред природата.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 7: „ОТПАДЪЦИ И ОПАКОВКИ“

Очаквани резултати:

1. Запознаване на децата с проблемите, свързани с отпадъците.
2. Разделно събиране на отпадъци – начин, съдове и извозване.
3. Децата да повишат екологичните си знания и култура.

Понятия (термини) – отпадъци, разделно събиране, оползотворяване, рециклиране.

Контекст и дейности:

Дейности на закрито в детската градина:

1. прожекции на филми;
2. презентации и открити уроци;
3. оцветяване на тематични книжки.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 8: „КАКВО Е ПРИРОДА И КАК ДА Я ЗАЩИТАВАМЕ“

Очаквани резултати:

1. Запознаване с взаимоотношението „Човек – природа“ и по-специално дейности като създаване и изграждане на туристически центрове и влиянията, които те оказват върху природата; изграждане на туристически маршрути и екопътеки и ползите от тях.
2. Запознаване с начините за защита на природата и опазване на природните ресурси.

Понятия (термини) – природа, жива и нежива природа, околна среда, защита, биоразнообразие, почва, вода, въздух, слънчева енергия, ландшафт, растения, животни, производствени дейности, стопански дейности, индустрия, парникови газове, защитена територия, защитена зона, резерват, Национален парк, Природен парк, Червена книга.

ТЕМАТИЧЕН МОДУЛ 9: „ЗАЩИТА НА ГОРИТЕ И ГОРСКИТЕ ЕКОСИСТЕМИ“

Очаквани резултати:

1. Запознаване на децата със значението на горите и горските екосистеми.
2. Запознаване със степента на ерозия на почвата в следствие на неконтролираната сеч и опасностите, която тя крие.
3. Децата да повишат екологичното си възпитание и природозащитна култура.

Понятия (термини) – природа, околна среда, горска екосистема, местообитание, биоразнообразие, защита, почва, вода, въздух, растения, животни, човешка дейност, стопански дейности, защитена територия, ерозия, екологична култура, еко и селски туризъм, устойчив туризъм, резерват, Национален парк, Природен парк.

ПРОГРАМА ЗА ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ НА ДЕЦАТА

ФИЛОСОФИЯ НА ПРОГРАМАТА

Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен начин и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето (*чл. 3, ал. 3 от Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование*). Здравното образование е неразривно свързано със здравословното хранене и спорта.

Храненето е основен фактор, определящ здравето, растежа и развитието на децата. В ранна детска възраст се възпитават нагласи за вкус към определени храни и чувството за удоволствие от храната; изграждат се хранителни навици, които може да повлияват хранителното поведение през следващите периоди от живота.

Създаването на здравословен хранителен модел в ранен етап от живота е база за поддържането му в по-късна възраст и намаляване в бъдеще на риска от хронични неинфекциозни заболявания като сърдечно-съдови, хипертония, инсулт, диабет тип 2, някои видове рак, остеопороза и др. Неблагоприятни последици за здравето и растежа на децата оказват както недостатъчният прием на хранителни вещества, така и техният небалансиран прием или приемът им в големи количества, също така и липсата на физическа активност.

Физическата активност на децата е необходима за:

1. психологическото и социалното им развитие;
2. развитието на мускулна сила, умения за баланс и координация, за растежа;
3. поддържане на здравословно тегло;
4. по-добър апетит.

Ниската физическа активност на децата заедно с голямата консумация на храни, богати на енергия са основни фактори за свръхтегло и затлъстяване при децата. Поддържането на тегло в нормални граници за детската възраст е важно за доброто здраве на децата и за намаляване на риска от редица заболявания. Осигуряването на адекватно и здравословно хранене на децата, както и редовният оптимизиран двигателен режим е отговорност на родителите и цялото общество.

ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ, ПРИНЦИПИ И ПОДХОДИ ЗА ЗДРАВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Цел: Осигуряване на възможности за усвояване и развиване на здравна култура у децата.

ЗАДАЧИ:

1. Учителите да подбират адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето и поддържане на здравословен начин на живот за децата.
2. Функционирането на детска градина „Надежда“ като образователна институция да се утвърждава като автономна, активна и саморазвиваща се общност, чрез:
 - 2.1. възпитаване на децата в демократичните ценности;
 - 2.2. насърчаване на инициативността, отговорността, солидарността, социалната и емоционалната чувствителност и здравословния начин на живот на децата и

семействата;

- 2.3. достигане до рамковите изисквания за здравно образование като знания, умения и отношения съгласно Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.
3. Детето от предучилищна възраст, подкрепено от своите родители и учители, да се научи да взема решения относно своето хранене, физическа култура и спорт и да проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и да обосновава действията си.

Здравното образование е неизменна част от правото на образование и се реализира в съответствие с принципите на правилното хранене.

ПРИНЦИПИ НА ЗДРАВΟΣЛОВНОТО ХРАНЕНЕ:

Принципите за здравословно хранене представляват комплекс от действия, позволяващи максимално бързо и ефективно оползотворяване на храната, с цел запазване на здравето и необходимата кондиция на човешкия организъм. Накратко казано, здравословното хранене е основа за здрав организъм. Най-добрият начин за прилагане на принципите на здравословното хранене всеки ден е създаването и последователното спазване на определени правила.

ПРИНЦИПИ:

1. Осигуряване на всички необходими на организма субстанции – белтъчини, въглехидрати, мазнини, витамини и минерали.
2. Енергийната стойност на храната да е съобразена с двигателната активност и теглото на детето.
3. Хранителните продукти не трябва да съдържат вредни химически вещества.
4. Храната не трябва да обременява работата на стомашно-чревния тракт и да не предизвиква други здравословни проблеми.
5. Съобразяване с българските национални традиции в храненето.
6. Постоянно усъвършенстване начина на хранене според актуалните научни проучвания.

Като компонент на здравословния живот, храненето трябва да осигурява нисък риск от заболявания, поддържане на основните параметри на здравето, добро самочувствие и работоспособност.

Подходи: педагогически, ситуационен, игрови, позиционен, психологически, личностно-ориентиран, индивидуален, субект – обект и субект – субект.

ДЕЙНОСТИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Проучване и анализ на потребностите от иновативни инструменти за формиране на здравословни хранителни навици сред децата.
2. Организиране и провеждане на дейности, свързани с Европейския ден на здравословното хранене (08.11.), Световния ден на водата (22.03.), Световния ден на

здравето (07.04.) и Световния ден на храните (16.10.).

3. Процес на оценка на резултатите и обсъждане с партньорските организации.
4. Тестване и оценка на изработени методически материали и обратна връзка.
5. Организиране на кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЧРЕЗ ОБРАЗОВАТЕЛНА, ПРАКТИЧЕСКА И КОНСУЛТАТИВНА ПОМОЩ

1. Образователната дейност включва:

- 1.1. Образователни ситуации с тематична здравна насоченост.
- 1.2. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие според потребностите и интересите на децата за здравословен начин на живот.
- 1.3. Видео обучение, проведено от специалисти.
- 1.4. Интерактивни игри с учители и родители.

2. Консултативната дейност включва:

- 2.1. Консултиране на учители за особеностите и потребностите на децата от предучилищна възраст и предоставяне на методическа подкрепа за реализиране на здравното образование в детската градина.
- 2.2. Консултиране, подкрепа и мотивиране на родителите, учителите и лицата, които полагат грижи за децата със здравословни проблеми, за да се открият възможностите за активен образователния процес.

3. Практическата дейност включва:

- 3.1. Разработване и реализиране на проектни дейности.
- 3.2. Уъркшопове и практикуми с медицински лица.
- 3.3. Активна двигателна дейност със специалисти – спортисти.
- 3.4. Оптимизиран двигателен режим чрез игри и спорт.

АНАЛИЗ НА РЕАЛНАТА СИТУАЦИЯ

В детска градина „Надежда“ храненето е балансирано и включва много мляко и млечни продукти, плодове и зеленчуци целогодишно. Наблюдава се обаче тревожна тенденция, че в детската градина децата се хранят по определени изисквания, но извън образователната институция това вече не се спазва. Всичко това заедно с обездвижването и липсата на физическа активност за децата предполага затлъстяване. Това налага разработената програма за здравно образование да бъде в сферата на общата подкрепа на детското развитие и свързаните с това мерки.

МЕРКИ:

1. Съвместни дейности на педагогическите екипи на групите и медицинските специалисти.
2. Физическо развитие и дееспособност – детето назовава основни части на човешкото тяло, показва положително отношение към развиване на двигателни качества, сила и издръжливост.
3. Провеждане на срещи и разговори със семейството.

-
4. Безопасност и първа помощ – детето назовава предмети, дейности и поведения, които са опасни в обкръжаващата среда, умее да търси и намира помощ, когато има нужда от нея.
 5. Провеждане на игри на открито при всеки удобен момент.
 6. Лична хигиена – детето демонстрира основни хигиенни навици, проявява елементарни умения за спазване на здравословен дневен режим, разбира значението на хигиенните навици за здравето, познава и описва хигиенни навици за поддържане на здравето на зъбите и устната кухина.
 7. Планиране на образователно съдържание по превенция на здравето и работа в различни моменти от дневния режим.
 8. Хранене – детето обяснява значението на храната като източник на енергия за ежедневното функциониране, порастването и развитието; има представа за полезни и вредни храни; спазва здравословен режим на хранене.
 9. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти.
 10. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.

ПРОГРАМА ЗА ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

I. ФИЛОСОФИЯ

Интеркултурното образование е насочено към **усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности** и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и **умения и нагласи** за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда. Интеркултурното образование включва взаимното опознаване на различни етнокултури, оценяване на техните достойнства и използването на положителните им страни в процеса на обучение и възпитание. Интеркултурното образование в детската градина е насочено към даване на познания за културата на всички общности в страната, към себепознание и себеразбиране от етническа принадлежност, избягване на предразсъдъците, приемане и уважение на културните различия, разбиране на хората с различна етническа и културна принадлежност и формиране на познания за официалния език.

Целта на интеркултурното възпитание и образование в предучилищна възраст е формирането на интеркултурна компетентност, която е необходима на различните етнически групи. В тази компетентност се включва способността продължително и ефективно да се общува с различни култури, което предполага развитие на взаимен респект и толерантност. Детската градина е първата институция, в която се реализира и осъществява на практика интеркултурното образование. В нея за първи път в живота на детето от предучилищна възраст, различните етнокултури не само се срещат, но съжителстват и взаимно се опознават.

ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ И ПОДХОДИ ЗА ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

ЦЕЛ:

Осигуряване на възможности за усвояване и развиване на знания, умения, отношения у децата, произтичащи от интеркултурното образование. Зачитане значимостта на всяка човешка личност, признаване правото и ценността на различието, приемане равнопоставеността на всички в общото социално пространство, осъзнаване и ценене на своята и мултиетническата културна идентичност; формиране на уважение към хората от различните етноси.

ЗАДАЧИ:

1. Педагогическите специалисти да подбират адекватна информация, продукти и политика за провеждане на интеркултурно образование в детската градина.
2. Детска градина „Надежда“ да утвърждава политика на:
 - възпитаване на децата в демократичните ценности;
 - премахване на социалната и говорната изолация на децата от малцинствени групи и изтъкване и развиване на техните силни страни;
 - поощряване на комуникативните умения и съвместни дейности между децата от различни етнически групи;
 - насърчаване на инициативността, отговорността, солидарността, социалната и емоционалната чувствителност и здравословния начин на живот на децата и семействата;
 - достигане до рамковите изисквания за емоционална интелигентност и интеркултурно образование като знания, умения, отношения в ДОС;
 - включване на родители от малцинствата в педагогическата работа в детската градина.
3. Педагогическите специалисти в хода на образователния процес имат отговорността да:
 - изграждат и поддържат позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
 - създават позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности.

ПОДХОДИ:

Педагогически: ситуационен; игрови; позиционен.

Психологически: личностно-ориентиран; индивидуален; субект – обект; субект – субект.

ДЕЙНОСТИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Проучване и анализ на потребностите от иновативни инструменти за формиране на знания, умения, отношение към другите и за тяхната национална идентичност.
2. Организиране и провеждане на дейности, свързани с Европейския ден на толерантността.
3. Разработване на методически материали за провеждане на ефективно интеркултурно образование.
4. Оценяване ефективността на разработени от педагогическия екип методически

материали и представяне на добър педагогически опит.

5. Включване в семинари и уъркшопове, организирани от детската градина или НПО;
6. Организиране на кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда.

ОСИГУРЯВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА ЧРЕЗ ОБРАЗОВАТЕЛНА, ПРАКТИЧЕСКА И КОНСУЛТАТИВНА ДЕЙНОСТ

Образователна дейност:

1. Образователни ситуации с тематична интеркултурна насоченост.
2. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие според потребностите и интересите на децата.
3. Интерактивни игри с учители и родители.

Консултативната дейност:

1. Консултиране на учители и предоставяне на методическа подкрепа за реализиране на интеркултурно образование в детската градина.
2. Консултиране, подкрепа и мотивиране на родителите, учителите и лицата, които полагат грижи за децата със социални и/или личностни проблеми, за да се открият възможностите за активен образователен процес.

Практическата дейност:

1. Реализиране на съвместни дейности с деца и родители от различни етноси.
2. Уъркшопове и практикуми с медиатори и/или лица, подпомагащи процеса на интеркултурно образование.

Мерки	Срок	Отговорности
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1. Определяне на екип за координиране на дейностите по интеркултурно образование в детската градина	м. Септември	Директор, Педагогически съвет
2. Приемане план за работа по осъществяване на интеркултурно образование в детската градина.	М. Октомври	Директор, Педагогически съвет
3. Организиране на кампании, подкрепящи толерантността, социалната чувствителност, правата на човека и др.	Съгласно: План за интеркултурно образование	Екип – интеркултурно образование
4. Организиране на празници и събития съобразно календара на световни, международни, европейски, национални, общински, местни, професионални и културни дати и празници.	Съгласно: План за интеркултурно образование	Екип – интеркултурно образование

5. Провеждане на срещи и разговори със семейството.	По график	Педагогически екипи по групи
6. Планиране на образователно съдържание и осъществяване на интеркултурно образование, интегрирано в обучението по различните образователни направления в основните и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие	Срок постоянен	Педагогически екипи по групи
7. Стимулиране развитието на личностни качества у децата, социална и емоционална интелигентност, емпатия, толерантност, чрез участия в развлекателни, спортни, екологични, творчески и други съвместни дейности	Съгласно План на дейностите по интеркултурно образование	Екип – интеркултурно образование, педагогически екипи по групи
8. Тренинги с учители и родители за изграждане на позитивен психологически климат в детската градина	Съгласно План за интеркултурно образование	Екип – интеркултурно образование
9. Екипна работа между учителите, другите педагогически специалисти, родителски активи на групите, обществен съвет, заинтересовани институции и неправителствени организации	Срок постоянен	Директор, Педагогически съвет, Обществен Съвет

РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Област на компетентност	Резултати: знания, умения и отношения	Дейности
1	2	3
Културни идентичности	усвоява знания за празници и обичаи, традиционни за различни културни общности у нас	Образователна дейност
Културна осъзнатост	разпознава културни различия в игрова, познавателна и приложно-продуктивна дейност; сравнява норми на поведение в културно различен битов и празничен контекст; преживява чрез игрова дейност значимостта на традиции, обреди и обичаи, характерни за неговата културна общност.	Организиране на празници и събития, съобразно международни, европейски, национални, общински, местни, професионални, културни дати и празници

Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	отнася се толерантно към прояви на културни различия; развива базови умения за общуване в процеса на игрова дейност в мултикултурна среда; уважава и цени национални символи и ритуали.	Образователна дейност; Игрова дейност
Интеркултурно образование и права на детето	Притежава базови представи за правата на детето.	Образователна дейност